

Article Type:

Research Paper

Original Title of Article:

Life quality of 9-11 year-old children: Family functionality and demographic variables

Turkish Title of Article:

9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi: Aile işlevselliği ve demografik değişkenler

Author(s):

Tuğba TÜMER, Zeynep CİHANGİR ÇANKAYA

For Cite in:

Tümer, T. & Cihangir-Çankaya, Z. (2020). Life quality of 9-11 year-old children: Family functionality and demographic variables. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(3), 697-724. <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2020.023>

Makale Türü:

Özgün Makale

Orijinal Makale Başlığı:

An investigation of mathematical problem posing skills of gifted students

Makalenin Türkçe Başlığı:

9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi: Aile işlevselliği ve demografik değişkenler

Yazar(lar):

Tuğba TÜMER, Zeynep CİHANGİR ÇANKAYA

Kaynak Gösterimi İçin:

Tümer, T. & Cihangir-Çankaya, Z. (2020). Life quality of 9-11 year-old children: Family functionality and demographic variables. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 10(3), 697-724. <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2020.023>

Life quality of 9-11 year-old children: Family functionality and demographic variables

Tuğba TÜMER ^{*a}, Zeynep CİHANGİR ÇANKAYA ^{**a}

^a Ege University Faculty of Education, İzmir/Turkey

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2020.023

Article History:

Received 03 December 2019
Revised 24 April 2020
Accepted 20 May 2020
Online 14 July 2020

Keywords:

Children's quality of life,
Family relationships,
Family functions.

Article Type:

Research paper

Abstract

In this study, the relationship between the quality of life levels of children aged 9-11 and their perception of family functions and some demographic characteristics was investigated. The sample of the study included six primary schools and six secondary schools in the central districts of a metropolitan city located in the west of Turkey in the 2017-2018 academic year. Participants were 783 children, 396 girls and 387 boys. Multiple regression analysis was used to analyze the data collected by using the General Quality of Life Scale for Children and Family Relationship Scale for Children. The results of the analysis showed that supportive and discouraging family relationships scores significantly predicted the quality of life of the children and explained 35.80% of change in their quality of life. In addition, the predictive power of supporting family relationships (28.70%) was significantly higher than that of the discouraging family relationships (-7.10%) in explaining children's quality of life. Gender, age and number of siblings were not significantly correlated with life quality of children.

9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi: Aile işlevselliği ve demografik değişkenler

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2020.023

Makale Geçmişi:

Geliş 03 Aralık 2019
Düzeltilme 24 Nisan 2020
Kabul 20 Mayıs 2020
Çevrimiçi 14 Temmuz 2020

Anahtar Kelimeler:

Çocuk yaşam kalitesi,
Aile ilişkileri,
Aile işlevleri

Makale Türü:

Özgün makale

Öz

Bu araştırmada Türkiye'de yaşayan 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesinin, aile işlevleri algıları (destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkileri) ve bazı demografik değişkenlerle (cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı) ilişkisi incelenmiştir. Araştırmanın örneklemi, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin batısında bulunan bir büyükşehirin merkez ilçelerindeki altı ilkokul ve altı ortaokulun 3. 4. ve 5. sınıf düzeylerinde eğitim gören, 396'sı kız, 387'i erkek olmak üzere toplam 783 çocuktan oluşmuştur. 'Çocuklar İçin Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği' (Kid-KINDL) ve 'Çocuklar İçin Aile İlişkileri Ölçeği' (ÇAİÖ) kullanılarak toplanan verilerin analizinde aşamalı regresyon analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonrasında, destekleyici ve engelleyici aile ilişkilerinin çocukların yaşam kalitesi düzeyini anlamlı olarak yordadığı ve birlikte çocukların yaşam kalitesindeki değişimin %35.80'ini açıkladığı bulunmuştur. Çocukların yaşam kalitesinin açıklanmasında destekleyici aile ilişkilerinin yordama gücünün (%28.70) engelleyici aile ilişkilerine göre (%-7.10) dikkate değer bir farkla yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı değişkenlerinin ise, çocukların yaşam kalitesi düzeyi ile anlamlı bir ilişki göstermediği bulunmuştur.

* Author: tugbamirnak@hotmail.com

** Author: zeynep.cihangir.cankaya@ege.edu.tr

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-4707-0076>

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-7120-931X>

Introduction

There are three different views on the concept of child and childhood. Traditional approaches have seen children as incomplete humans (Lee, 2005) and described them over “what they are going to be”, but not “what they presently are”. According to this view, in order to be competent, to gain their abilities and rights and to have a say in social issues, children have to wait until they are adults. The second view emphasizes that childhood is valuable within itself, that children are social actors in their present state and that there is a need to focus on their well-being (Qvortrup, 2004). The third view suggests that the status of a child both as a “being” at present and a “becoming” in the future should be considered together (Uprichard, 2008). The adoption of the authority of the state to make laws to protect children in the 19th century (Postman, 1995) and the emergence of a perspective emphasizing children's life conditions and the quality of childhood in the 20th century (UNICEF, 2005) were important steps in the formation of this view. Along with these differences in views about child and childhood, childhood has become the center of interest for many researchers over the past 20-25 years.

Initial studies on children mainly focused on children's basic needs and threats to their survival such as infant and child mortality, school dropout, childhood diseases and immunity, healthy nutrition (Ben-Arieh, 2008). The view that the absence of problems or failures in children's development does not indicate the existence of favorable growth conditions became widespread in the late 1990s (Moore, Lippman & Brown, 2004). As a result, the quality of children's life and its impact on children began to be studied based on their unique characteristics and structure such as children's needs, expectations and dreams (Hubner, 2004).

Studies on the quality of life help determine children's well-being at present, their needs and factors that can pose a risk for their quality of life (Lee, Chang & Sieberer, 2008). In the related literature, it is seen that the concepts of quality of life and well-being are used interchangeably in many studies (e.g. Rees, Bradshaw, Goswami & Keung, 2009; Wallander & Koot, 2016). Subjective well-being is a multidimensional and positive concept which takes an individual's subjective opinions into account in the evaluation of their value, life and conditions involving how good their life is going (Diener & Suh, 1997; King, Renó & Novo, 2014; Sieberer et al., 2014). The concept of quality of life which includes individual's evaluations of what they feel about their own life as a whole (Annak, 2005), considers individual as a whole with their all characteristics (Üneri & Memik, 2007). Quality of life is generally examined in two dimensions; subjective and objective (Brinkerhoff, Fredel & Frideres, 1997; Higginson, Carr & Robinson, 2003; Testa & Simonson, 1996). Objective evaluation examines child's opinions about external life conditions (age, gender, economic situation, marriage status of parents, amount of allowance and living environment etc.) whereas subjective evaluation considers child's physical, emotional and social areas of their own perceptions and evaluations (Matza, Swensed, Flood, Secnik & Leidy, 2004). When studies on children's quality of life conducted in Turkey are reviewed, it is seen that they concentrate on the field of health such as asthma in children (Moustafa, 2012), hearing loss (Nemli, 2015), ADHD (Miray Topçu, 2017), pervasive developmental disorder (Öztürk, 2010; Özyurt et al., 2017), epilepsy (Türk, 2002), cancer (Baytekin, 2017) and organ transplantation (Düken, 2018) and that the number of studies in social sciences is quite limited despite the increase in recent years (Demiriz & Ulutaş, 2016; Evci Kiraz et al., 2013; Hoşcan, 2010); and there is a need for further studies.

It is known that children need their families most for the improvement of their quality of life and meeting their physical, social and educational requirements. Twenge, Campbell and Foster (2003) claim that the most determinative factor in children's well-being is the quality of parent-child relationship. Therefore, examination of the family relationships together with children's quality of life levels is extremely significant both theoretically and practically. In the McMaster family functions model (Miller, Ryan, Keitner, Bishop & Epstein, 2000), family functions are discussed as problem solving, communication, roles, emotional response, showing necessary attention, behavioral control and general functions. It provides information about the level of fulfillment of family functions, family life and the quality of relationships between family members. In this context, supportive family relationships include parents' caring for their children, valuing their emotions and thoughts, open communication between

family members, the whole family being involved in the decision-making process, and the family members showing emotional closeness to each other; families with disabling family relationships have poor communication between family members, inadequate problem-solving skills, punishment, and low commitment and warmth among family members. In the related literature the quality of family relationships is a critical factor affecting various indicators of children's well-being, particularly their life satisfaction, self-esteem and cognitive skills development (ext.Coyle-Shepherd & Newland, 2013; Gilman & Huebner, 2006; Goswami, 2012; Newland et al., 2014). In the studies carried out by Lawler, Newland, Giger, Roh and Brockevelt (2017) and by Navarro et. al (2017), it was found that the family is one of the most powerful predictors of child's quality of life. Similarly, The Good Childhood Report, which examines well-being of children in England at certain intervals, states that how children feel about family relations is strongly associated with their overall well-being and family relations explain 37.00% of the variance of children's overall well-being (The Children's Society, 2012). In another study, it was found that family functionality subscale was significantly correlated with children's problematic behavior, social competency and quality of life (Leeman et al., 2016). In the study carried out by Rigg and Pryor (2007), all the children aged 9-13 responded positively to the question "Is family important?", and 78.00% of them explained the importance of family focusing on emotional functions. Although family is determined as one of the most powerful predictors of child's quality of life in the literature, which functions of the family are related to child's life quality and to what extent and how they affect child's life quality have just begun to be studied. Studies concentrating on children's quality of life in the literature deal with global quality of family functions (total score), discuss family functions as a whole but do not look into the dimensions of family functions (Drotar & Bonner, 2009; Lewandowski, Palermo, Stinson, Handley & Chambers, 2010). No study has been found in Turkey in this context. In studies conducted in western societies, it has been seen that being treated unfairly by adults decreases children's well-being levels (Goswami, 2012), and children who receive more emotional support, physical care and educational support and who are supervised and followed by their parents tend to have higher levels of well-being (The Children's Society, 2014). In a meta-analysis study on family functioning and the well-being of children with chronic conditions, significant correlations were identified between children's psychological health and seven of nine dimensions of family functioning. Significant correlations were also found between dimensions of family functioning and children's problem behaviors, social competence, quality of life, and physical health (Leeman et. al. 2016).

Since the concept of quality of life is also related to external life conditions, it may be useful to determine the relationship between demographic characteristics of children and quality of life. Because there is limited research on Turkish children's quality of life, the findings in this direction are also limited. Several studies have indicated that children's happiness (Demiriz & Ulutaş, 2016) and life satisfaction levels of adolescents (Çivitci, 2009) show significant differences according to gender. There are studies revealing that the happiness levels of children increase with age (Demiriz & Ulutaş, 2016). In terms of the number of siblings, the family satisfaction of adolescents with one child or one sibling was found to be higher than adolescents with four or more siblings (Çivitci, 2009). For this reasons, the present study aimed to determine the relation of children's life quality with the variables of supportive family relationships, discouraging relationships, gender, age and number of siblings. No study has been found on the relation between the level of children's life quality and family relationships and demographic characteristics of children in the 9-11 age group (middle childhood) in Turkey. In addition, data on children in early and middle childhood are limited and the existing data are generally depended on parents' perspective. In some studies, adolescents' self-assessment about their relations with their parents was used (Cook, 2000, 2001; Laursen, Wilder, Noack & Williams, 2002; Stemmler & Petersen, 2000). However, there are only a few studies on the views of children aged 10 years and younger (Ross, Stein, Trabasso, Woody & Ross, 2005). In this study, the perception of life quality and family functions of children aged 9-11 was obtained based on their self-reports. To this end, our study sought an answer to the question to what extent are life quality levels of 9-11 year-old children predicted by supportive, preventive family relationships, gender, age and number of siblings. Findings of this research are expected to contribute to the understanding of familial and demographic factors that affect Turkish

children's quality of life. It is thought that in-depth analysis of the effects of family functionality as discouraging and supportive relationships will enrich the findings.

Method

Research Design

In this study, the relationship between the quality of life levels of children aged 9-11 and their perception of family functions and some demographic characteristics was investigated. The research was designed using a correlational survey model. Independent variables of the study were family functionality perceptions and some demographic variables (gender, age and number of siblings), whereas the dependent variable was the quality of life levels of the children.

Participants

The sample of the study was determined based on the data from The Ministry of Education Journal of Communiqués (2018) and it was selected within the scope of sampling accessible from the primary and secondary schools located in the 1st area of services. In the election at the grade level, random assignment was used and two classes from each level (third, fourth, fifth grade) were determined. Each class level of the schools determined in the data collection process tried to be reached equally, and a total of 1,046 students were included. In order to avoid any interference with the child's family life and relations; the selection criteria of the study required that children came from families which were not fragmented, both parents were alive and the child had no disability or a kind of disease needing continuous treatment. For this reason, parents of 82 children coming from disintegrated families, 8 children suffering from parental loss, 21 children having a disability or a disease that requires continuous treatment, 2 children having parents in prison, 2 children coming from a child protection institution, 6 inclusive students having difficulties in understanding and filling out the scales correctly and, finally, 24 children having incorrectly filled out the scales were excluded and 901 data were found suitable for the analysis. Out of the data of 901 children who were found to be suitable for the analysis, 102 missing data were removed from the data set, and extreme value analyzes were carried out on the remaining 799 data. After univariate extreme value analysis, the number of data decreased to 783. In this respect, the study was conducted on a total of 783 children attending 3rd, 4th and 5th grades of 12 schools (six primary and six secondary) located within the 1st area of services in central districts of Izmir province. The research data were collected in March and April of the 2017-2018 academic year.

Since this study was carried out in children's age group, it is considered that children's abilities and skills to understand what they read, be aware of their feelings and code the scale items correctly are important for a reliable data collection. This concern is also supported by other related studies. According to McCall (1975), there is a relation between children's cognitive performances and their socio-economic levels. Poor children get lower scores on cognitive tests and their school readiness is lower than that of their wealthier peers (Halle et al., 2009). Studies revealed that experiencing poverty in at least half of the childhood period could have an effect on these individuals' health, cognitive development, relations and self-perceptions (Ratcliffe & McKernan, 2010). Therefore, in parallel with the aim of the present study, schools of a lower socio-economic level were excluded from the sample. Demographic information pertaining to the children composing the sample and their families is presented in Table 1.

Data Collection Tools

General Quality of Life Scale for Children (Kid-KINDL): KINDL is a general-purpose quality of life scale which was developed by Sieberer and Bullinger (1998) for children and adolescents aged 3-17, translated into 14 languages worldwide and adapted into Turkish by Eser et al. (2008). The general-purpose Kid-KINDL (8-12 years) used in this study is a 5-point Likert type scale consisting of 24 positive and negative items. The scale consisting of a total of six subscales (physical well-being (e.g. I was tired and exhausted during the last week), emotional well-being (e.g. I felt lonely during the past week), self-

esteem (e.g. I was pleased with myself for the past week), family (e.g. I was good with my mom and dad for the past week), friends (e.g. I got along well with my friends during the last week) and school (e.g. I liked the lessons last week when we were at school) gives a total quality of life score. Scores are calculated by counting points given to the items for each dimension, transforming and summarizing to scale between .00-100.00. The higher the score on the scale, the higher perceived life quality of children. The correlation values between the total quality of life and domains of the scale (excluding the disease-specific module) ranges between .58–.68. In the item-domain comparison, a high level correlation was found in all domains ($p<.01$). Cronbah's Alpha values of the scale were found as .80, .69, .59, .58, .61, .56, .55 and .49 for the domains of life quality, physical well-being, emotional well-being, self-esteem, family, friends, school and disease module respectively. In the explanatory principal component (factor) analysis performed to determine the construct and content validity of the scale, the original factor structure was largely preserved and total quality of life was found to be highly explanatory by domain scores. In this research group, the cronbach alpha value for the total quality of life was found .82.

Table 1.
Demographic Information about the Sample.

		f	%
Gender	Girl	396	50.60
	Boy	387	49.40
Age	9 Years	220	28.10
	10 Years	259	33.10
	11 Years	304	38.80
Number of siblings	Only child	175	22.30
	1 sibling	483	61.70
	2 siblings	93	11.90
	3 siblings	20	2.60
	4 siblings	7	.90
	5 siblings	4	.50
Mother's educational background	More than 5 siblings	1	.10
	Elementary sch.	52	6.60
	Secondary sch.	106	13.50
	High sch.	268	34.20
	College/University	328	41.90
Father' educational background	Post-graduate	29	3.70
	Elementary sch.	46	5.90
	Secondary sch.	101	12.90
	High sch.	233	29.80
	College/University	368	47.00
Mother's employment	Post-graduate	35	4.50
	Employed	379	48.50
Father's employment	Unemployed	404	51.50
	Employed	763	97.50
Total	Unemployed	20	2.50
		783	100.00

Family Relationship Scale for Children (FRSC): The scale was developed by Demirtaş Zorbaz and Korkut Owen (2013) to measure children's perceptions of family functions. The 3-point Likert type scale consists of 20 items in two sub-factors identified as supportive family relationships and discouraging family relationships and no total score can be obtained from the scale. Each item of the scale is scored in the range of 1 to 3 points. The supportive family relationships dimension (ext. everyone in my family expresses their opinions easily) includes the characteristics of a healthy family and a high score on this

subscale indicates that the child perceives their family relationships as supportive. The discouraging family relationships subscale (ext. when I do something my parents don't want, they don't talk to me) concerns the characteristics of an unhealthy family and a high score shows that the child perceives the relations in their family as discouraging. Item factor loadings range between .45 and .65 for the first factor and between .45 and .69 for the second. The Cronbach's Alpha coefficient obtained from the reliability study of the scale was calculated as .76 and .78 for the first subscale and .83 and .84 for the second for two separate groups in the original study (Demirtaş Zorbaz & Korkut Owen, 2013). In this research group, cronbach alpha values were .72 for supportive family relationships and .77 for discouraging family relationships.

Data Collection

Necessary approvals were obtained from the Ethics Committee and Provincial Directorate of National Education for the research. In each school, two randomly selected branches from 3rd, 4th and 5th grade levels were identified. Before the study, general information was given to the children and it was stated that volunteering was essential to participate in the study. A preliminary study was conducted with children about how they would fill out the scales. Data collection instruments were applied by the class guidance teacher and one of the researchers within approximately one hour. Some information about children (parental divorce, parental loss, any disability or illness requiring constant treatment, etc.) was obtained from the classroom teachers. Data collection instruments were applied to a total of 1046 students. Data obtained from children with such special conditions (145) were excluded from the study.

Data Analysis

The data set composing of the data obtained from the Kid-KINDL General Quality of Life Scale for Children was sent to Turkish KINDL Center to be transformed so that each dimension could be scaled between .00 and 100.00. All statistical analyses were performed on the SPSS, Statistical Package for the Social Sciences 23.00. Stepwise multiple regression analysis method was employed in the study in order to determine the power of the variables of supportive family relationships, discouraging family relationships, gender, age and number of siblings to predict 9-11 year-old children's levels of life quality.

After 145 of the scales were excluded from the study as they failed to meet the validity criteria, 102 out of the remaining scales were removed from the data set due to missing markings. Assumptions for extremes, normality and multiple covariances were tested before proceeding with the multiple regression analysis. Z values were examined for single-variable normality values and Mahalanobis Distance test was performed for multivariate normality and extreme values. As a result of these evaluations, 16 of the data were found to have single-variable extreme values and excluded from the data set, which reduced the number of data to 783. In the analysis of multivariate extreme values, no multivariate extreme value or observation was found to disturb multivariate normality. Skewness and kurtosis values were examined for the normal distribution of the data. Seeing that skewness and kurtosis values fell into the range of +1.00 and -1.00 (Table 3), the data were considered to be normally distributed (George & Mallery, 2003). Independent variables were examined for multiple covariance with their VIF and tolerance values and VIF values of the independent variables were found to be smaller than 10.00 and tolerance values bigger than .10. As a result, it was seen that there was no multicollinearity among the independent variables of the study. It was concluded that the data set confirmed the required assumptions for the multiple regression analysis to be carried out and that the data were suitable for regression analysis.

Findings

Before proceeding with regression analysis, Pearson correlation values were examined between dependent and independent variables. Pearson correlation values of the variables are presented in Table 2.

Table 2.
Correlation Coefficients between Dependent and Independent Variables.

Variables	1	2	3	4	5
1. Quality of Life	-				
2. Supportive Family Relationships	.54	-			
3. Discouraging Family Relationships	-.52	-.55	-		
4. Gender	.05	.05	-.09	-	
5. Age	.07	.12	-.11	.05	-
6. Number of Siblings	-.09	-.09	.10	-.00	.09

As seen in Table 2, there is a moderate positive relationship between the children's quality of life and their perceived supportive family relationships ($r = .54$) and a moderate negative relationship between their quality of life and their perceived discouraging family relationships ($r = -.52$). The variables of gender, age and number of siblings which showed no significant relationship with the quality of life as a result of the correlation analyses were not included into the regression analysis.

Mean scores, standard deviations and range values of children's quality of life and their supportive and discouraging family relationships were examined in the first place. The results of descriptive statistics pertaining to the dependent and independent variables are given in Table 3.

Table 3.
Descriptive Statistics for Dependent and Independent Variables.

		n	$\bar{x}$	Sd	Range	Skewness	Kurtosis
Dependent	Quality of Life	783	78.37	11.59	55.21	-.53	-.12
Independent	Supportive Family Relationships	783	2.74	.25	1	-.95	.07
	Discouraging Family Relationships	783	1.32	.25	1,10	.79	.04

As seen in Table 3, the mean score of the children's quality of life is 78.37 ($Sd=11.59$). the highest score obtained on this scale is 100 while the lowest is 44.79 with a range of 55.21'dir. The mean score of supportive family relationships is 2.74 ($Sd=.25$). The highest score obtained from the supportive family relationships subscale is 3; the lowest score 2 and the range is 1. The mean score of discouraging family relationships is 1.32 ($Sd=.25$). The highest score obtained from the discouraging family relationships subscale is 2.10, the lowest score 1, and the range is 1.10.

At this point, the results of the multiple regression analysis concerning the prediction of children's quality of life by supportive family relationships and discouraging family relationships, the two subscales of Family Relationships Scale for Children dealt with as the predictive variables, are given in Table 4 and Table 5.

Table 4.
Findings related to Predicting Life Quality Levels of 9-11 Year-Old Children.

Variables (n=783)	R	R ²	R ² Change	F Change	df	p*
Supportive Family Relationships	.54	.29	.29	314.77	781	.00
Discouraging Family Relationships	.60	.36	.07	85.72	780	.00

In the results of the regression analysis, it can be seen that supportive family relationships and discouraging family relationships are significant predictors of quality of life levels of children aged 9-11 years. The stepwise multiple regression analysis was completed in two steps. In the first step, the "supportive family relationships" variable which showed the highest relationship with 9-11 year-old children's quality of life levels was put into analysis and the correlation between children's quality of life and supportive family relationships was found to be positive and significant ($R=.54$, $R^2=.29$, $F(1.78)=314.77$, $p<.05$). It was seen that supportive family relationships explained 28.70% of the total

variance. In the second step, the “discouraging family relationships” variable was included in the analysis in addition to the supportive family relationships variable. The additive contribution brought by the discouraging family relationships was 7.10% and together the two variables were seen to explain 35.80% of the total variance in the quality of life scores.

Table 5.

B, Beta Correlation and Level of Significance concerning Predicting Life Quality Levels of 9-11 Year-Old Children.

Variable	B	Std Error	Beta	t	p
(1 st step)					
(Constant)	11.993	3.76		3.19	.00
Supportive Family Relationships	24.193	1.36	.536	17.74	.00
(2 nd step)					
(Constant)	52.42	5.64		9.30	.00
Supportive Family Relationships	16.30	1.55	.36	10.52	.00
Discouraging Family Relationships	-14.19	1.53	-.32	-9.26	.00

Discussion

The aim of the present study was to examine the predictive power of family functionality (supportive family relationships and discouraging family relationships) and some demographic variables (gender, age and number of siblings) on the life quality of children aged 9-11 years. The study sample was composed of children from middle-income families who attended state schools, had no disease requiring continuous treatment and who are mostly only children or have one sibling. The parents of the children participating in the study are alive and married (to each other). According to the data of TSI (2016) 75.00% of the mothers living in Turkey are housewives, 48.00% of the mothers of the children in this study work. The fact that the parents are mostly high-school or university graduates may be the reason behind the high employment rate among these mothers compared to the whole of Turkey. The employment rate of fathers in the study is 97.50%. The children’s general level of quality of life was also found to be high (.78). Similarly, the finding that the children’s general level of life quality is high is an indicator that they have positive and healthy experiences. Children’s positive perception of their quality of life is considered as a significant and promising finding.

The study revealed that the variable of supportive family relationships and discouraging family relationships explain 35.80% of children’s levels of quality of life. This finding indicates that family relationships have a critical power over the explanation of children’s quality of life. In many related studies conducted abroad, one of the most powerful predictors of children’s quality of life/well-being was stated to be the relationships they build with their families (Bradshaw, Keung, Rees & Goswami, 2011; Casas, Bello, Gonzalez & Aligue, 2013; Dinisman, Andresen, Montserrat, Strózik, & Strózik, 2017; Goswami, 2012; Knopp et al., 2017; Kosher & Ben-Arieh, 2017; Kutsar et al., 2019; Lawler et al., 2017; Leeman et al., 2016; Migliorini et al., 2015; Migliorini et al., 2016; Navarro et al., 2017; Newland et al., 2014; Oriol et al., 2017; Strózik et al., 2016; The Children’s Society, 2012; The Children’s Society 2014; Uusitalo-Malmivaara & Lehto, 2013). No studies have been found investigating the variables which affect the children’s life quality of in their mid-childhood living in Turkey. Therefore, this finding is believed to contribute to understanding the determinants of the life quality of children living in Turkey.

Another finding of the study is that the supportive family relationships variable predicts children’s life quality more powerfully (28.70%) than the discouraging family relationships. Supportive family relationships involve a family atmosphere in which parents care their children, value their emotions and ideas, an open communication exists among family members, the whole family participates in the decision making process and the family members show affection to each other. In many studies, the presence of behaviors such as love, open communication, caring about each other’s needs, showing affection, increases the life quality of children and adolescents (Joronen & Kurki, 2005; Park, 2004; Rask

et al., 2003; The Children's Society, 2012), as well as contributing to healthy behaviors of children (Chen & Kennedy, 2004). In a review article which examined the published studies on parent attitudes and behaviors conducted in Turkey, Sümer, Aktürk and Helvacı (2010) assessed 34 publications which took parent attitudes as an independent variable and looked into its effects on a dependent variable. It was seen that the perceived care, love, affection and warmth from parents are generally associated with positive qualities whereas children coming from authoritarian and oppressive families had the risk of developing negative psychological traits and behaviors. Particularly children who perceived their families to be democratic were reported to define themselves more autonomous in comparison to those who perceive their families as oppressive and authoritarian and to score higher on self-esteem related variables as well as having better environmental orientation. The effects of supportive family relations on children's life quality are thought to be related to cultural characteristics. Kağıtçıbaşı (2007) describes the modern Turkish family structure as psychologically (on emotional terms) dependent on each other and highlights that independency and mutual dependency are integrated in the family structure which she conceptualizes as the relational family model. During the process of child-rearing and parenting, children's needs to be related are met and their autonomy development is supported as well; however, such needs as being accepted and approved by others and the sense of belonging become more prominent. These cultural characteristics are considered to explain the determining effect of the supportive relationships children build with their families on the life quality of children living in Turkey.

Discouraging family relationships were seen to be a significant but weak predictor of children's quality of life (-7.10%). Discouraging family relationships include ineffective communication and problem solving skills within the family, arguments among family members, parents' failure to care about their children's life, punishment and low commitment and warmth among family members. The related literature reports that as the aforementioned discouraging family functions increase, children and adolescents' behavioral problems rise (Crawford, Schrock & Woodruff-Borden, 2011; Cummings & Davies, 2002; Haskett & Willoughby, 2007; Leve, Kim & Pears, 2005; Peleg-Popko & Dar, 2001; Prinzie et al., 2004; Prinzie et al., 2005; Savi & Akboy, 2008), levels of well-being decrease (Kochanska, Clark & Goldman, 1997; Prinzie, Stams, Dekovic, Reijntes & Belsky, 2009) and their life satisfaction falls (Chappel, Suldo & Ogg, 2014) as well. The remarkable aspect of the research finding is that the predictive power of supportive family relationships (28.70%) on 9-11 year-old children's quality of life is considerably higher than discouraging family relationships (-7.10%). These results indicate that children are more open to positive family relationships and parent behaviors and are affected by positive experiences rather than negative ones. It is considered that there may be several reasons behind the fact that positive relationships within the family are more effective on the child's quality of life than negative relationships. One of them is thought to be cultural differences in the perception of family life and functions because children's quality of life/well-being varies by geographical, cultural and contextual factors (Casas et al., 2013; Dinisman, Montserrat, & Casas, 2012; Dinisman, Zeira, Sulimani-Aidan & Benbenishyt, 2013). For instance, according to Kağıtçıbaşı (2005) while creating guiltiness is not perceived to be negative in the cultural context of Turkey, it is accepted as negative in western cultures. In one of the important studies conducted in this scope (Kağıtçıbaşı, 2007), it is claimed that parent discipline and warmth are perceived as dimensions complementing each other rather than conflicting in Turkey and similar other cultures. While parenting based on overprotection is perceived as negative and its effects are negative on children in western societies, it is generally perceived as positive protection in Turkey, which does not lead to negative effects on children. In the study conducted by Sümer et al. (2009) on 4th and 5th graders, it was found that children perceived a lower level of psychological control than stated by their parents. In brief, parenting approaches like guiltiness and psychological control accepted as negative parenting behavior in the international literature do not cause the same negative effect on Turkish children. It is thought that such parenting behaviors are not seen by children as experiences restraining their autonomy, and that children think their parents can get angry with them or restrict them as they love them, they suppose their parents do it to protect them and they perceive it as a natural part of their relationship. In another study on 4th graders conducted by Kandemirci (2018), it was seen that students do not take restraints from the teacher for any reason as their autonomy being

restrained but as being loved by the teacher. In this respect, this finding is believed to be significantly contributory in terms of child and family relationships in Turkey and more research is needed on how children interpret parents' behavior.

From another perspective, this finding can be explained with children's quality of life found to be high in general (.78). According to Lyubomirsky, King and Diener (2005), happy people tend to see the positive aspects of the negative events they encounter. Likewise, Hefferon and Boniwell (2014) state that positive emotions broaden individuals' perspectives and reduce the effects of negative emotions. Children's being content with life in general may have caused them to care less about negative behaviors of parents and to become more open and selective towards positive emotions and experiences.

In the present study, it was seen that there was no statistically significant relationship between demographic characteristics (gender, age and number of siblings) of the 9-11 year-old children living in Turkey and their quality of life. Although the literature includes some studies reporting correlations between demographic variables and quality of life/well-being (Bradshaw et al., 2011; Casas et al., 2013; Klocke et al., 2014), in general, demographic variables were shown to have no significant relationships both in adults (Diener, Eunkook, Lucas & Smith, 1999; Myers & Diener 1995) and among children and adolescent groups (Casas 2011; Berman et al., 2016; Gilman & Huebner 2006). In studies which found correlations between demographic variables and quality of life/well-being, the correlation was seen to explain only a little portion of the quality of life/well-being variance (Bradshaw et al., 2011; Dinisman & Ben-Arieh, 2016; Rees et al., 2009). As a result, in the review of studies conducted with very large and heterogeneous groups, it was seen that demographic variables had a weak relationship with children's quality of life/well-being. Similarly, in this study, which attempted to understand and explain the life quality of children living in Turkey, it was found that the demographic characteristics examined did not make a significant contribution.

The findings of the study showed no significant relationship between the gender variable and children's quality of life. While there are studies supporting this finding in the literature (Berman et al., 2016; Huebner, Seligson, Valois & Suldo, 2006; Karatzias et al., 2006; Migliorini et al., 2018; Uusitalo-Malmivaara, 2012, Uusitalo- Malmivaara & Lehto, 2013); some studies report that the quality of life varies significantly by gender (Bradshaw et al., 2011; Casas et al., 2013; Demiriz & Ulutaş, 2016; Rees et al., 2009). These studies do not commonly conclude on the gender in favor of which the quality of life level occurs. Generally, girls were found to have higher levels of quality of life in school and interpersonal relationships (Bradshaw et al., 2011; Casas et al., 2013; Çivitci, 2009), and boys in self-image, self-confidence and appearance (Rees et al., 2010; The Children's Society 2014). In the present study, in parallel with the findings of the studies conducted abroad, it was seen that gender is not a determining factor in terms of the life quality of children aged 9-11 years.

Another finding obtained from the study is that there is no significant relationship between the age variable and children's quality of life. In many studies examining the relationship between age and children's quality of life, it was found that there was no difference in the quality of life levels of children in the same developmental period, but the quality of life decreased with age and the life quality of children was higher than that of adolescents (Berman et al., 2016; Casas, 2011; Cavallo et al., 2006; Klocke et al., 2014; Rees et al., 2010). It is considered that similar findings were obtained from the present study as it examined the quality of life of children from the same developmental stage. Further studies may provide significant findings by comparing the life quality of children from different developmental stages.

As a result of the study, it was seen that children's quality of life is not significantly related with the number of siblings. No study has been found on the relationship between the number of siblings and the quality of life/well-being of children in their mid-childhood period in the literature. On the other hand, different results were obtained in the studies conducted on adolescence and pre-school period. In the study carried out by Çivitci (2009) examining global and specific (friends, school, family, environment

of residence and self) life satisfactions of 345 adolescences aged 11-15 years, family satisfaction of adolescents who were only children or had 1 sibling was found to be higher than that of adolescents having four or more siblings. Demiriz and Ulutaş (2016) concluded that children who have two siblings are happier according to the evaluations of pre-school children while children with no siblings are happier according to the evaluations of their mothers and teachers. Sibling relationship involves intense feelings of warmth, communication and friendship as well as conflicts and competition (Deater-Deckard, Dunn & Lussier, 2002); it is also a form of relation which has direct effects on each other's development as social partners and role models (McHale, Kim & Whiteman, 2006 as cited in McHale, Updegraff & Whiteman, 2012). In this respect, siblings may be thought to have effects on each other's quality of life. However, considering the characteristics of the sample group, it is seen that over half of the children have one sibling (61.70%), the other majority are only children (22.30%), and 84.00% of the sample group consist of children who have one sibling and are only children. This little differentiation in the sample in terms of number of siblings is considered to have caused the absence of any significant difference between quality of life and number of siblings. This result could also be associated with the fact that demographic variables contribute very little to the explanation of quality of life.

Limitations

The research has some limitations. One of them is that the sample of the research consists of children who have no requiring continuous treatment, who have parents together, and who are studying at schools of middle socio-economic level. Moreover, in order to collect data reliably from children, schools at lower socio-economic level are not included in the sample. Since the research is a correlational study, evaluating the findings obtained from the analysis within the framework of relationality rather than causality can be accepted as another limitation of the research.

Conclusion and Recommendations

In conclusion, in the present study which was conducted on the basis of 9-11 year-old children's statements, it was determined that children's quality of life is not related with their gender, age and number of siblings, but family relationships (supportive and discouraging family relationships) explained an important variance (35.80%) of children's quality of life. This study is among the first studies to assess mid-childhood period children's quality of life together with family functions in Turkey. In the related literature, there are only a limited number of studies examining the effects of family functionality on children and reporting that co-existence of care, autonomy and control would have a positive effect on the child (Kağıtçıbaşı, 2005, 2007). In this regard, there is a need for particularly qualitative studies examining family functions, child-rearing styles and children's quality of life in Turkey and more data pertaining to mid-childhood period in further studies. The finding that supportive family relationships have a higher predictive power (28.00%) than discouraging family relationships (-7.00%) is explained with cultural differences in family functions, family-child relations, the importance of positive relationships and characteristics of the sample group. New research will contribute to the interpretation of the findings. In future research, quality of life levels and family relationships of children from different socio-economic levels can be examined. Also it is recommended that further studies look into the quality of life of children who have different numbers of siblings; and besides the number of siblings, that they examine the effective power of the form of relationship children establish with their siblings on their quality of life. Also grandmothers and grandfathers have an important place in the relationships within the family in Turkey. Despite this fact, only one study has been conducted in this context (Salman-Engin, Sümer, Sağel & McHale, 2018). While investigating the effect of family on children's quality of life, it might be useful with the cultural characteristics of Turkey to look at it from the extended family perspective.

Acknowledge

This research is the summary of the master’s thesis study (2019), which is titled ‘Investigating life quality of children between the ages of 9 and 11 according to family functioning and socio-demographic variables’

Turkish Version

Giriş

Çocuk kavramı ve çocukluk dönemi konusunda üç farklı görüş bulunmaktadır. Geleneksel yaklaşımlar çocukları, tamamlanmamış insanlar olarak görerek (Lee, 2005), 'şu anda ne oldukları' değil, 'ne olacakları' üzerinden tanımlamışlardır. Bu görüşe göre çocuklar yetkin olmak, yeteneklerini ve haklarını kazanmak, toplumsal konularda söz sahibi olmak için yetişkin olmayı beklemek zorundadırlar. İkinci görüş, çocukluğun kendi içinde değerli olduğunu, çocukların mevcut halleriyle toplumsal aktörler olduklarını ve şimdi ki iyi oluş durumlarına odaklanılması gerektiğini vurgulamaktadır (Qvortrup, 2004). Üçüncü görüş ise, çocuğun hem şimdiki zamanda 'varlık' hem de gelecekteki 'olma' halinin birlikte düşünülmesi gerektiğini ileri sürmektedir (Uprichard, 2008). Bu görüşün şekillenmesinde, 19. yüzyılda devletin çocukları koruması amacıyla yasa yapma yetkisinin benimsenmesi (Postman, 1995), 20. yüzyılda çocuğun yaşamındaki koşulları ve çocukluk döneminin niteliğini vurgulayan bakış açısının ortaya çıkması (UNICEF, 2005) önemli adımlar olmuştur. Çocuğa ve çocukluk dönemine bakıştaki bu farklılıklarla beraber çocukluk dönemi, son 20-25 yıldır birçok araştırmacının ilgi odağı haline gelmiştir.

Çocuklara yönelik ilk çalışmalar, bebek ve çocuk ölümleri, okuldan ayrılma, çocukluk hastalıkları, sağlıklı beslenme gibi çoğunlukla çocukların hayatta kalmalarına yönelik tehditlere ve temel ihtiyaçlara odaklanmıştır (Ben-Arieh, 2008). Çocukların gelişiminde sorun ya da başarısızlık olmamasının, uygun büyüme şartlarının varlığını göstermediği görüşü 1990'ların sonlarına doğru yaygınlaşmıştır (Moore, Lippman & Brown, 2004). Bunun sonucunda çocukların ihtiyaçları, beklentileri, hayalleri gibi kendine özgü özellikleri ve yapısı temelinde, çocuk yaşam kalitesi ve bunun çocuklar üzerindeki etkisi araştırılmaya başlanmıştır (Hubner, 2004).

Yaşam kalitesi araştırmaları çocukların bugünkü iyi oluş düzeylerinin, ihtiyaçlarının ve yaşam kaliteleri için risk oluşturabilecek faktörlerin tespit edilmesini sağlamaktadır (Lee, Chang ve Sieberer, 2008). Bu konudaki alanyazını incelendiğinde, pek çok araştırmada yaşam kalitesi ile iyi oluş kavramının birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir (Örn.Rees, Bradshaw, Goswami & Keung, 2009; Wallander & Koot, 2016). Öznel iyi oluş, bir insanın hayatının ne kadar iyi gittiğini kapsayan, bireyin değerini, yaşamını ve koşullarını değerlendirmede öznel görüşlerini dikkate alan çok yönlü pozitif bir kavramdır (Diener & Suh, 1997; King, Renó & Novo, 2014; Ravens-Sieberer et al., 2014). Bireyin kendi yaşamının bütünüyle ilgili ne hissettiğine dair değerlendirmelerini içeren yaşam kalitesi kavramı da (Annak, 2005), bireyi tüm özellikleriyle bir bütün olarak ele almaktadır (Üneri & Memik, 2007). Yaşam kalitesi genel olarak öznel ve nesnel boyutlar olarak iki boyutta incelenmektedir (Brinkerhoff, Fredel & Frideres, 1997; Higginson, Carr & Robinson, 2003; Testa & Simonson, 1996). Nesnel değerlendirme ile çocuğun dışsal yaşam koşullarına ilişkin (yaş, cinsiyet, ekonomik durum, anne-babasının evlilik durumu, harçlık miktarı, yaşadığı çevre vb.) görüşleri incelenmektedir. Öznel değerlendirmeyle ise, çocuğun fiziksel, duygusal ve sosyal alanlardaki kendi algı ve değerlendirmeleri dikkate alınmaktadır (Matza, Swensed, Flood, Secnik & Leidy, 2004). Türkiye'de yapılan çocuk yaşam kalitesi çalışmaları incelendiğinde, çalışmaların çoğunlukla astım (Moustafa, 2012; Özananar Sevinç, 2012), iştme kaybı (Nemli, 2015), DEHB (Miray Topçu, 2017; Yurteri Çetin, 2013), yaygın gelişimsel bozukluklar (Öztürk, 2010; Özyurt et al., 2017), epilepsi (Türk, 2002), kanser (Baytekin, 2017) ve organ nakli (Düken, 2018) gibi sağlık alanında yoğunlaştığı, sosyal bilimler alanında ise son yıllarda artış göstermesine rağmen (örn. Demiriz & Ulutaş, 2016; Evcı Kiraz et al., 2013; Hoşcan, 2010) oldukça sınırlı olduğu, daha çok araştırmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Çocukların yaşam kalitelerinin iyileştirilmesi, fiziksel, duygusal, sosyal ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için en çok ailelerine ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Twenge, Campbell ve Foster (2003), çocukların iyi oluşlarındaki en belirleyici değişkenin ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkinin kalitesi olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle aile ilişkilerinin çocukların yaşam kalitesi düzeyleri ile birlikte incelenmesi hem kuramsal hem de pratik açıdan son derece önemli görünmektedir. McMaster aile işlevleri

modelinde (Miller, Ryan, Keitner, Bishop & Epstein, 2000) aile işlevleri problem çözme, iletişim, roller, duygusal tepki verebilme, gereken ilgiyi gösterme, davranış kontrolü ve genel fonksiyonlar olarak ele alınmaktadır. Aile işlevlerinin yerine getirilme düzeyi, aile yaşamı ve aile üyeleri arasındaki ilişkilerin niteliği hakkında bilgi vermektedir. Bu bağlamda destekleyici aile ilişkileri, ebeveynlerin çocuklarına ilgi göstermelerini, duygu ve düşüncelerine değer vermelerini, aile üyeleri arasında açık bir iletişimi, karar verme sürecine tüm ailenin birlikte katılmasını ve aile üyelerinin birbirlerine duygusal anlamda yakınlık göstermesini içerirken; engelleyici aile ilişkilerinin olduğu ailelerde aile üyeleri arasında zayıf bir iletişim, problem çözme becerilerinde yetersizlik, cezalandırma ve aile bireyleri arasında düşük bağlılık ve sıcaklık gözlenmektedir. İlgili alanyazında, aile ilişkilerinin kalitesinin, çocukların yaşam doyumu, benlik saygısı ve bilişsel becerilerinin gelişimi başta olmak üzere, iyi oluşlarının çeşitli göstergelerini etkileyen önemli bir faktör olduğu ortaya konulmuştur (örn. Coyl-Shepherd & Newland, 2013; Gilman & Huebner, 2006; Goswami, 2012; Newland et al., 2014). Lawler, Newland, Giger, Roh ve Brockevelt'in (2017) ve Navarro vd. (2017) tarafından yapılan araştırmalarda, ailenin çocuk yaşam kalitesinin en güçlü yordayıcılarından biri olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde İngiltere'deki çocukların iyi oluşlarının belirli aralıklarla incelendiği The Good Childhood raporunda çocukların aile ilişkileri hakkında nasıl hissettiklerinin, genel iyi oluş düzeyleriyle güçlü bir şekilde ilişkili olduğu ve aile ilişkilerinin çocukların genel iyi oluş varyansının %37.00'sini açıkladığı bulunmuştur (The Children's Society, 2012). Çocukların iyi oluşları ve aile işlevselliği ilişkisini inceleyen araştırmaların incelendiği bir başka çalışmada ise, aile işlevselliği boyutları ile çocukların sorun davranışları, sosyal yeterlilik ve yaşam kalitesi arasında anlamlı korelasyonlar bulunmuştur (Leeman et al., 2016). Rigg ve Pryor'ın (2007) çalışmasında ise, 9- 13 yaş arası çocukların tamamı 'Aile önemli midir?' sorusuna karşılık aileyi önemli görmüş ve %78.00 gibi büyük bir çoğunluğu da ailenin önemini duygusal işlevlere odaklanarak açıklamıştır. Alan yazında konu ile ilgili yapılan çalışmalarda, çocukların yaşam kalitesinin en güçlü yordayıcılarından birinin aile olduğu belirlense de, ailenin hangi işlevlerinin çocuk yaşam kalitesi ile ne derecede ilişkili olduğu ve çocuk yaşam kalitesini ne şekilde etkilediği konusu yeni yeni incelenmeye başlanmıştır. Alanyazındaki çocuk yaşam kalitesi çalışmalarında aile işlevlerinin genel kalitesinin (toplam puan) ele alındığı, aile işlevlerinin bütünsel olarak tartışıldığı, aile işlevlerinin boyutlarının ele alınmadığı görülmüştür (Drotar & Bonner, 2009; Lewandowski, Palermo, Stinson, Handley & Chambers, 2010). Türkiye'de bu kapsamda bir yapılmış bir araştırmaya rastlanmamıştır. Batı toplumlarında yapılan çalışmalarda; yetişkinler tarafından haksız muameleye maruz kalmanın, çocukların iyi oluş düzeylerini düşürdüğü (Goswami, 2012) ve ebeveynleri tarafından daha sık duygusal destek, fiziksel bakım ve eğitim desteği alan, denetim ve takibi yapılan çocukların daha yüksek iyi oluş eğiliminde oldukları (The Children's Society, 2014) görülmüştür. Kronik sorunlar yaşayan çocukların aile işlevselliği ve iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen meta analiz çalışmasında, çocukların psikolojik sağlıkları ile aile işlevselliğinin dokuz boyutundan yedisinde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca aile işlevselliğinin boyutları ve çocukların problem davranışları, sosyal yeterlikleri, yaşam kaliteleri ve fiziksel sağlıkları anlamlı ilişkiler görülmüştür (Leeman et al., 2016).

Yaşam kalitesi kavramı dışsal yaşam koşullarıyla da ilişkili olduğu için, çocukların demografik özelliklerinin yaşam kalitesi ile ilişkisini belirlemek yararlı olabilir. Ancak Türkiye'de yaşayan çocukların yaşam kalitesine ilişkin araştırmalar sınırlı olduğu için, bu yöndeki bulgular da sınırlıdır. Varolan birkaç çalışmada çocukların mutluluk (Demiriz & Ulutaş, 2016) ve ergenlerin yaşam doyumu düzeylerinin (Çivitci, 2009) cinsiyete göre anlamlı farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Çocukların yaşları yükseldikçe mutluluk düzeylerinin arttığını gösteren çalışma bulunmaktadır (Demiriz & Ulutaş, 2016). Kardeş sayısı bakımından ise, tek çocuk veya bir kardeşe sahip olan ergenlerin aile doyumunun, dört veya daha fazla kardeşe sahip olan ergenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur (Çivitci, 2009). Bu nedenlerle bu araştırmada çocukların yaşam kalitelerinin, destekleyici aile ilişkileri, engelleyici ilişkileri, cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı değişkenleri ile ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır. Türkiye'de bu 9-11 grubundaki (orta çocukluk dönemi), herhangi bir fiziksel ve psikolojik sağlık problemi olmayan çocukların yaşam kalitesi düzeyleriyle aile ilişkilerinin ve demografik özelliklerin ilişkisinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca erken ve orta çocukluk dönemindeki çocuklara ilişkin verilerin sınırlı olduğu, varolan verilerin genellikle anne-babalarının bakış açısına dayandığı görülmektedir. İlgili alan yazında bazı çalışmalarda (örn., Cook, 2000, 2001; Laursen, Wilder, Noack & Williams, 2002; Stemmler & Petersen,

2000) ergenlerin ebeveynleriyle olan ilişkileri hakkındaki öz-değerlendirmelerine başvurulmuştur. Ancak 10 yaş ve altındaki çocukların görüşlerine başvurulmuş az sayıda araştırma bulunmaktadır (Ross, Stein, Trabasso, Woody & Ross, 2005). Bu çalışmada, 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi ve aile işlevleri algısı, onların öz-bildirimlerine dayanılarak elde edilmiştir. 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi düzeyleri destekleyici, engelleyici aile ilişkileri, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı değişkenleri tarafından ne düzeyde yordanmaktadır sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma sonuçlarının Türkiye'de yaşayan çocukların yaşam kalitelerini etkileyen ailesel ve demografik faktörlerin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aile işlevlerinin etkilerinin, engelleyici ve destekleyici ilişkiler olarak daha derinlemesine incelenmesinin bulguları zenginleştirileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi düzeylerinin çocukların aile işlevleri algısı ve bazı demografik özellikleriyle ilişkisi incelenmiştir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni çocukların yaşam kalitesi düzeyleri iken, bağımsız değişkenleri çocukların aile işlevselliği algısı (destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkileri) ve bazı demografik özellikleridir (cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı).

Katılımcılar

Araştırma örneklemini belirlerken, MEB Tebliğler Dergisi (2018) verileri temel alınmış ve örneklem 1. Hizmet alanında bulunan altı ilkokul ve altı ortaokullardan ulaşılabılır örnekleme kapsamında seçilmiştir. Sınıf düzeyindeki seçimde ise seçkisiz atama kullanılmış ve her düzeyden (üçüncü, dördüncü, beşinci sınıf) iki sınıf belirlenmiştir. Veri toplama sürecinde belirlenen okulların her sınıf düzeyinden öğrenciye eşit oranda ulaşılmaya çalışılmış, toplamda 1.046 öğrenciye uygulama yapılmıştır. Araştırmada çocukların aile yaşantısını ve ilişkilerini etkileyebileceği düşünüldüğü için, parçalanmamış ailelerden gelmemesi, her iki ebeveyninin de yaşıyor olması ve çocuğun herhangi bir engeli ya da sürekli tedavi gerektiren bir hastalığının olmaması kriter olarak belirlenmiştir. Bu sebeple parçalanmış ailelerden gelen (82), ebeveyn kaybı yaşayan (8), engeli ya da sürekli tedavi gerektiren bir hastalığı bulunan (21), ebeveynleri ceza evinde olan (2), çocuk esirgeme kurumundan gelen (2), ölçekleri doğru anlama ve doldurmada sıkıntı yaşayan kaynaştırma öğrencileri (6) ve son olarak da formları hatalı dolduran (24) çocukların verileri çıkarılarak 901 veri analize uygun görülmüştür. Analize uygun görünen 901 çocuğun verilerinden, eksik işaretlenmiş 102 veri, veri setinden çıkarıldıktan sonra kalan 799 veri üzerinde uç değer analizleri yapılmıştır. Tek değişkenli uç değer analizinden sonra veri sayısı 783'e düşmüştür. Sonuç olarak araştırma, İzmir ili Konak, Bornova ve Karşıyaka merkez ilçelerinin 1. Hizmet alanında bulunan altı ilkokul ve altı ortaokul olmak üzere toplamda 12 okulun 3.4. ve 5. sınıfına devam eden 783 çocuk üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri 2017-2018 eğitim-öğretim yılının mart ve nisan aylarında toplanmıştır.

Bu araştırma çocuklarla yürütüldüğü için, verilerin güvenilir bir şekilde toplanmasında çocukların okuduklarını anlayabilme, yaşadıkları duyguların farkında olabilme ve ölçek maddelerini doğru kodlayabilme becerilerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Konu ile ilgili yapılan araştırmalarda bu görüşü desteklemektedir. McCall'a (1975) göre çocukların bilişsel performansları ile sosyo-ekonomik seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yoksul çocuklar bilişsel testlerde daha düşük puan almakta ve varlıklı akranlarına göre okula başlama hazır oluşları daha düşük olmaktadır (Halle et al., 2009). Yapılan araştırmalar çocukluk dönemlerinin en az yarısını yoksul olarak geçirenlerin sağlığının, bilişsel gelişimlerinin, ilişkilerinin ve kendilerine yönelik algılarının bu yaşantılardan etkilendiğini göstermiştir (Ratcliffe & McKernan, 2010). Bu sebeplerle ve araştırmanın amacına uygun olacak şekilde, alt sosyoekonomik düzeydeki okullar araştırma örneklemine dahil edilmemiştir. Örneklemini oluşturan çocuklara ve çocukların ebeveynlerine ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.
Örneklemin Demografik Özellikleri.

		f	%
Cinsiyet	Kız	396	50.60
	Erkek	387	49.40
Yaş	9 Yaş	220	28.10
	10 Yaş	259	33.10
	11 Yaş	304	38.80
Kardeş Sayısı	Tek çocuk	175	22.30
	1 Kardeş	483	61.70
	2 Kardeş	93	11.90
	3 Kardeş	20	2.60
	4 Kardeş	7	.90
	5 Kardeş	4	.50
Anne Eğitim Düzeyi	5'den fazla kardeş	1	.10
	İlkokul	52	6.60
	Ortaokul	106	13.50
	Lise	268	34.20
	Yüksekokul/Üniversite	328	41.90
Baba Eğitim Düzeyi	Lisansüstü	29	3.70
	İlkokul	46	5.90
	Ortaokul	101	12.90
	Lise	233	29.80
	Yüksekokul/Üniversite	368	47.00
Anne İş Durumu	Lisansüstü	35	4.50
	Çalışıyor	379	48.50
Baba İş Durumu	Çalışmıyor	404	51.50
	Çalışıyor	763	97.50
Toplam	Çalışmıyor	20	2.50
		783	100.00

Veri Toplama Araçları

Çocuklar İçin Genel Yaşam Kalitesi Ölçeği (Kid-Kindl): KINDL 3-17 yaş arası çocuk ve ergenler için Ravens-Sieberer ve Bullinger (1998) tarafından geliştirilen, dünya genelinde 14 dile çevrilen, Eser vd. (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanan genel amaçlı yaşam kalitesi ölçeğidir. Araştırmada çocukların yaşam kalitesini ölçmek için kullanılan Kid-KINDL (8-12 yaş arası) genel amaçlı yaşam kalitesi ölçeği 5'li likert tipinde, olumlu ve olumsuz (24 maddeden oluşmaktadır. Bedensel iyilik (ör. Geçen hafta boyunca yorgun ve bitkindim), duygusal iyilik (ör.geçen hafta boyunca kendimi yalnız hissettim), öz saygı (ör.geçen hafta boyunca kendimden hoşnutluk duydum) , aile (ör.geçen hafta boyunca annem babamla aram iyiydi), arkadaş (ör.geçen hafta boyunca arkadaşlarımla iyi geçindim) ve okul (ör.okulda olduğumuz geçtiğimiz hafta derslerden hoşlandım) olmak üzere altı alt boyutu olan ölçekten boyutlara ait puanlar bağımsız olarak hesaplanabilmekte ve altı boyutun bileşiminden oluşan toplam yaşam kalitesi puanı elde edilmektedir. Her bir boyut için maddelere verilen puanların sayılması, .00-100.00 arasında ölçeklendirilecek şekilde dönüştürülmesi ve özetlenmesi ile puan hesabı yapılmaktadır. Ölçekten alınan puan yükseldikçe çocukların algılanan yaşam kalitesi düzeyleri de artmaktadır. Ölçeğin toplam yaşam kalitesi ile alanlar arasında (hastalık modülü dışında) bulunan korelasyon değerleri .58-.68 arasında değişmektedir. Madde-alan karşılaştırılmasında tüm alanlarda yüksek düzeyde korelasyon olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin cronbach alpha değerleri toplam yaşam kalitesi, bedensel iyilik, ruhsal iyilik, özsaygı, aile, arkadaş, okul alanları ve hastalık modülü için sırasıyla .80, .69, .59, .58, .61, .56, .55 ve .49 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı ve içerik geçerliliği için yapılan açıklayıcı ana bileşenler (faktör)

analizinde, orijinal faktör yapısı büyük ölçüde korunmuş, toplam yaşam kalitesinin alan puanları tarafından açıklayıcılığı yüksek bulunmuştur (Eser et al., 2004). Bu araştırma grubunda toplam yaşam kalitesi için cronbach alpha değeri .82 bulunmuştur.

Çocuklar İçin Aile İlişkileri Ölçeği (Çaiö): Çocukların aile işlevlerini nasıl algıladıklarını ölçmek için Demirtaş Zorbaz ve Korkut Owen (2013) tarafından geliştirilmiştir. 3'lü likert tipinde olan ölçek, destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkileri olmak üzere iki alt boyuttan ve toplamda 20 maddeden oluşmakta, ölçekten toplam puan elde edilememektedir. Ölçeğin her bir maddesi 1 ile 3 puan aralığında puanlanmaktadır. Destekleyici Aile İlişkileri alt boyutu (örn. ailemde herkes fikirlerini rahatlıkla ifade eder), sağlıklı aile özelliklerini içermekte ve alınan yüksek puan çocuğun ailesindeki ilişkileri destekleyici olarak algıladığını göstermektedir. Engelleyici Aile ilişkileri alt boyutu (ör. ailemin istemediği bir davranış yaptığımda, benimle bir süre konuşmazlar) sağlıksız aile özelliklerini içermekte ve alınan yüksek puan çocuğun ailesindeki ilişkileri engelleyici olarak algıladığını göstermektedir. Ölçek maddelerinin madde yük değerleri birinci alt ölçekte .45 ile .65, ikinci alt ölçekte ise .45 ile .69 arasında değişmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında elde edilen Cronbach alfa katsayısı, orijinal çalışmada iki ayrı grupta, birinci alt boyut için .76 ve .78 ve ikinci alt boyut için .83 ve .84 olarak hesaplanmıştır (Demirtaş Zorbaz & Korkut Owen, 2013). Bu araştırma grubunda cronbach alpha değerleri destekleyici aile ilişkileri için .72 ; engelleyici aile ilişkileri için .77 bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırma için Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan (BAYEK) ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli onaylar alınmıştır. Belirlenen okullarda, 3. 4. ve 5. sınıf düzeylerinden tesadüfi olarak ikişer şube belirlenmiştir. Çalışma öncesinde çocuklara araştırma hakkında genel bilgiler verilip, araştırmaya katılmada gönüllüğün esas olduğu belirtilmiştir. Çocuklarla ölçekleri nasıl dolduracakları konusunda bir ön çalışma yapılmıştır. Veri toplama araçları, yaklaşık bir ders saati içerisinde, sınıf rehber öğretmeni ve araştırmacılardan biri tarafından uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinden çocuklarla ilgili bazı bilgiler (ebeveyn boşanması, ebeveyn kaybı, herhangi bir engeli ya da sürekli tedavi gerektiren bir hastalık yaşama vb.) alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada Kid- KINDL Çocuklar İçin Genel Yaşam Kalitesi Ölçeğinden elde edilen verilerden oluşan veri seti, her bir boyut .00-100.00 arasında ölçeklendirilmek üzere KINDL Türkiye Merkezine gönderilmiştir. Tüm istatistiksel analizler Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (SPSS, Statistical Package for the Social Sciences) 23.0 kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada destekleyici aile ilişkileri, engelleyici aile ilişkileri, cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı değişkenlerinin, 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi düzeylerini yordama gücünü belirlemek amacıyla 'aşamalı çoklu regresyon' (stepwise multiple regression) analiz yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma kriterlerine göre geçersiz sayılan 145 ölçek araştırma dışında bırakıldıktan sonra kalan 901 veriden de eksik işaretlenmiş 102 ölçek veri setinden çıkarılmıştır. Çoklu regresyon analizine geçilmeden önce 799 veri seti üzerinde uç değerler, normallik ve çoklu birlikte değişim varsayımları test edilmiştir. Tek değişkenli normallik değerleri için Z değerleri incelenmiş, çok değişkenli normallik ve uç değerler Mahalanobis Distance testi yapılmıştır. Bu incelemeye göre 16 veri tek değişkenli uç değer olarak saptanarak veri setinden çıkarılmış ve veri sayısı 783'e düşmüştür. Çok değişkenli uç değer analizinde ise, çok değişkenli uç değere ve çok değişkenli normalliği bozan herhangi bir gözleme rastlanmamıştır. Verilerin dağılımının normalliği ile ilgili yapılan değerlendirmelerde ise çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakılmıştır. Skewness ve kurtosis değerlerinin +1.00 ve -1.00 arasında yer aldığı (Tablo 3) görülerek verilerin normal dağıldığı sonucuna ulaşılmıştır (George & Mallery, 2003). Bağımsız değişkenler arasında çoklu birlikte değişim olup olmadığı bağımsız *değişkenlerin* VIF ve tolerance değerleriyle incelenmiş ve bağımsız değişkenlerin VIF değerlerinin 10'dan küçük, tolerans değerlerinin de .10'dan büyük olduğu gözlenmiştir. Buna göre, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak çoklu regresyon analizinin yapılabilmesi için veri setinin gerekli varsayımları doğruladığı ve verilerin regresyon analizine uygun olduğu görülmüştür.

Bulgular

Regresyon analizine geçilmeden önce bağımlı değişken ve bağımsız değişkenlerin birbirleriyle olan korelasyon değerleri incelenmiştir. Değişkenlerin Pearson korelasyon katsayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.
Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler Arasındaki Korelasyon Katsayıları.

Değişkenler	YK	DAİ	EAI	C	Y
Yaşam Kalitesi (YK)	-				
Destekleyici Aile İlişkileri (DAİ)	.54	-			
Engelleyici Aile İlişkileri (EAI)	-.52	-.55	-		
Cinsiyet (C)	.05	.05	-.09	-	
Yaş (Y)	.07	.12	-.14	.05	-
Kardeş Sayısı (KS)	-.09	-.09	.10	-.00	.09

Tablo 2’de görüldüğü üzere, çocukların yaşam kalitesi düzeyi ile algıladıkları destekleyici aile ilişkileri arasında ($r = .54$) olumlu yönde orta düzeyde bir ilişki, çocukların yaşam kalitesi düzeyi ile algıladıkları engelleyici aile ilişkileri arasında ($r = -.52$) olumsuz yönde orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Korelasyon analizi sonucunda yaşam kalitesi değişkeni ile anlamlı ilişki göstermeyen cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı değişkenleri ise regresyon analizine dahil edilmemiştir.

Araştırmada öncelikle çocuk yaşam kalitesi bağımlı değişkeni ile destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkilerinin puan ortalamaları, standart sapmaları ve ranj değerleri incelenmiştir. Bağımlı ve bağımsız değişkenlere ilişkin betimsel istatistik sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3.
Bağımlı ve Bağımsız Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler.

		n	$\bar{x}$	Ss	Ranj	Çarpıklık	Basıklık
Bağımlı	Yaşam Kalitesi	783	78.37	11.59	55.21	-.53	-.12
Bağımsız	Destekleyici Aile İlişkileri	783	2.74	.25	1	-.95	.07
	Engelleyici Aile İlişkileri	783	1.32	.25	1,10	.79	.04

Tablo 3’de görüldüğü gibi, çocukların yaşam kalitesi düzeylerinin ortalaması 78.37’dir ($Ss=11.59$). Bu ölçekten alınan en yüksek puan 100; en düşük puan ise 44.79, ranjı 55.21’dir. Destekleyici aile ilişkileri alt ölçeğinin ortalaması 2.74’dür ($Ss=.25$). Destekleyici aile ilişkileri alt ölçeğinden alınan en yüksek puan 3; en düşük puan ise 2’dir, ranjı 1’dir. Engelleyici aile ilişkileri alt ölçeğinin ortalaması 1.32’dir ($Ss=.25$). Engelleyici aile ilişkileri alt ölçeğinden alınan en yüksek puan 2.10; en düşük puan ise 1.00’dir, ranjı 1.10’dur.

Araştırmada yordayıcı değişkenler olarak ele alınan destekleyici ve engelleyici aile ilişkilerinin çocukların yaşam kalitesini yordamasına ilişkin çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 4’de ve Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 4.
9-11 Yaş Çocuklarının Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Yordanmasına İlişkin Bulgular.

Değişkenler (n=783)	Çoklu R	R ²	R ² Değişim	F Değişim	Sd	p
Destekleyici Aile İlişkileri	.54	.29	.29	314.77	781	.00
Engelleyici Aile İlişkileri	.60	.36	.07	85.72	780	.00

Regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkilerinin, 9-11 yaş çocuklarının yaşam kalitesi düzeyleri için anlamlı yordayıcılar olduğu görülmektedir. Yapılan aşamalı çoklu regresyon analizi iki aşamada tamamlanmıştır. Birinci aşamada, 9-11 yaş çocuklarının yaşam kalitesi düzeyleriyle en yüksek ilişkiyi gösteren ‘destekleyici aile ilişkileri’ değişkeni analize girmiş

ve çocukların yaşam kalitesi düzeyleri ile destekleyici aile ilişkileri arasındaki korelasyon pozitif yönde ve anlamlı olarak bulunmuştur ($R=.54$, $R^2=.29$, $F(1.78)=314.77$, $p<.05$). Destekleyici aile ilişkilerinin toplam varyansın %28.70'sini açıkladığı görülmüştür. İkinci aşamada destekleyici aile ilişkileri değişkenine ek olarak 'engelleyici aile ilişkileri' değişkeni analize dahil edilmiştir. Engelleyici aile ilişkileri değişkeninin getirdiği ek katkı %7.10 olup iki değişken birlikte yaşam kalitesi puanlarındaki toplam varyansı %35.80'ini açıkladığı görülmüştür.

Tablo 5.

9-11 Yaş Çocuklarının Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Yordanmasına İlişkin B, Beta Korelasyonu ve Anlamlılık Düzeyi.

Değişken	B	Std Hata	Beta	t	P*
(1.Aşama)					
(Sabit)	11.99	3.76		3.19	.00
Destekleyici Aile İlişkileri	24.19	1.36	.54	17.74	.00
(2.Aşama)					
(Sabit)	52.42	5.64		9.30	.00
Destekleyici Aile İlişkileri	16.30	1.55	.36	10.52	.00
Engelleyici Aile İlişkileri	-14.19	1.53	-.32	-9.26	.00

Tartışma

Bu araştırmanın amacı 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesinin, aile işlevleri (destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkileri) ve bazı demografik değişkenler (cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı) tarafından yordanma gücünün araştırılmasıdır. Araştırma örneklemini orta gelir seviyesine sahip, devlet okullarında eğitim gören, sürekli tedavi gerektiren bir hastalığı olmayan, çoğunlukla bir kardeşe sahip ya da tek çocuk olan çocuklardan oluşmuştur. Araştırmaya katılan çocukların anne ve babası hayatta ve evlidir. TÜİK (2016) verilerine göre Türkiye'de yaşayan annelerin %75.00'i ev hanımıyken, araştırmaya katılan çocukların annelerinin %48.50'nin çalıştığı görülmektedir. Anne ve babaların eğitim düzeyinin çoğunlukla lise ve üniversite mezunu olması, annelerin çalışma oranının Türkiye geneline göre yüksek olmasının sebebi olabilir. Babaların çalışma oranı ise %97.50'dir. Araştırma örneklemini oluşturan çocukların genel olarak yaşam kalitesi düzeylerinin yüksek (.78) olduğu görülmüştür. Araştırma örneklemindeki çocukların genel yaşam kalitesi düzeyinin yüksek bulunması, örnekleme yer alan çocukların olumlu ve sağlıklı yaşantılara sahip olduğunun bir göstergesidir. Araştırma örnekleminde yer alan çocukların yaşam kalitelerine ilişkin algılarının olumlu olmasının önemli ve umut verici bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada destekleyici aile ilişkileri ve engelleyici aile ilişkileri değişkenlerinin çocukların yaşam kalitesi düzeylerinin %35.80'ini açıkladığı bulunmuştur. Bu bulgu aile ilişkilerinin çocukların yaşam kalitesinin açıklanmasında önemli bir güce sahip olduğunu göstermektedir. Bu konuda yurtdışında yapılan birçok araştırmada, çocukların yaşam kalitelerinin/iyi oluşlarının en güçlü yordayıcılardan birinin, çocukların aileleriyle kurdukları ilişkiler olduğu görülmüştür (Bradshaw,Keung, Rees & Goswami, 2011; Casas, Bello, Gonzalez & Aligue, 2013; Dinisman, Andresen, Montserrat, Strózik & Strózik, 2017; Goswami, 2012; Knopp et al., 2017; Kosher & Ben-Arieh, 2017; Kutsar et al., 2019; Lawler et al., 2017; Leeman et al., 2016; Migliorini et al., 2015; Migliorini et al., 2016; Navarro et al., 2017; Newland et al., 2014; Oriol et al., 2017; Strózik et al., 2016; The Children's Society, 2012; The Children's Society 2014; Uusitalo-Malmivaara & Lehto, 2013). Türkiye'de yaşayan, herhangi bir süreğen sağlık problemi olmayan orta çocukluk dönemindeki çocukların yaşam kaliteleri üzerinde etkili olan değişkenleri inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle bu bulgunun Türkiye'de yaşayan çocukların yaşam kalitelerinin belirleyicilerinin anlaşılmasına önemli bir katkı sağladığı düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, destekleyici aile ilişkileri değişkeninin çocukların yaşam kalitesi düzeyini engelleyici aile ilişkilerine göre daha güçlü olarak yordamasıdır (%28.70). Destekleyici aile ilişkileri, ebeveynlerin çocuklarına ilgi gösterdiği, duygu ve düşüncelerine değer verdiği, aile üyeleri

arasında açık bir iletişimin olduğu, karar verme sürecine tüm ailenin birlikte katıldığı ve aile üyelerinin birbirlerine duygusal anlamda yakınlık gösterdiği bir aile atmosferini tanımlamaktadır. Birçok çalışmada aile içerisinde sevgi, açık iletişim, birbirlerinin ihtiyaçlarına karşı ilgili olma, birbirlerine duygusal yakınlık gösterme gibi davranışların varlığının çocukların ve ergenlerin yaşam kalitesi düzeyini arttırdığı (Joronen & Kurki, 2005; Park, 2004; Rask et al., 2003; The Children's Society, 2012), çocukların sağlıklı davranışlarına katkıda bulunduğu (Chen & Kennedy, 2004) görülmüştür. Türkiye'de yapılmış ebeveyn tutum ve davranışlarına ilişkin yayınlanmış çalışmaların incelendiği bir derleme çalışmasında (Sümer, Aktürk ve Helvacı, 2010) ebeveyn tutumlarının bağımsız değişken olarak ele alındığı ve bir sonuç değişkeni üzerinde etkisinin incelendiği 34 yayın incelenmiştir. Anne-babadan algılanan ilgi, sevgi, şefkat ve sıcaklığın genelde olumlu özelliklerle ilişkili olduğu; yetkeci ve baskıcı ailelerden gelen çocukların ise, olumsuz psikolojik özellikler ve davranışlar geliştirme riski taşıdığı görülmüştür. Özellikle ailelerini demokratik algılayan çocukların, ailelerini baskıcı ve otoriter algılayanlara göre hem kendilerini daha özerk olarak tanımladığı ve benlik değeri ilgili değişkenlerde daha yüksek puan aldıkları hem de çevreyle genel uyumlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Destekleyici aile ilişkilerinin çocukların yaşam kaliteleri üzerindeki etkilerinin kültürel özelliklerle de ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kağıtçıbaşı (2007), modern Türk aile modelini psikolojik (duygusal açıdan) birbirine bağımlı olarak tanımlamakta, ilişkisel aile modeli olarak kavramsallaştırdığı aile yapısında, bağımsızlığın ve karşılıklı bağımlılığın bir bütünlük içinde olduğunu vurgulamaktadır. Çocuk yetiştirme, ebeveynlik sürecinde hem çocukların ilişkili olma ihtiyaçları karşılanmakta hem de özerklik gelişimleri desteklenmekte, ancak diğerleri tarafından kabul edilme, onaylanma, ait hissetme gibi ihtiyaçlar daha çok ön plana çıkmaktadır. Bu kültürel özelliklerin, Türkiye'de yaşayan çocukların yaşam kalitelerinde aileleriyle kurdukları destekleyici ilişkilerin belirleyici etkisini açıkladığı düşünülmektedir.

Engelleyici aile ilişkileri değişkeninin çocukların yaşam kalitesi düzeyinin anlamlı ama zayıf bir yordayıcısı (%-7.10) olduğu görülmüştür. Engelleyici aile ilişkileri; ailede etkisiz iletişimi ve problem çözme becerilerini, aile bireyleri arasında tartışmayı, anne babanın çocukların yaşantısı ile ilgilenmemesini, cezalandırmayı ve aile bireyleri arasında düşük bağlılığı ve sıcaklığı içermektedir. Alan yazın incelendiğinde bahsedilen engelleyici aile işlevleri arttıkça çocuk ve ergenlerin davranış problemlerinde artış (Crawford, Schrock & Woodruff-Borden, 2011; Cummings & Davies, 2002; Haskett & Willoughby, 2007; Leve, Kim & Pears, 2005; Peleg-Popko & Dar, 2001; Prinzie et al., 2004; Prinzie et al., 2005; Savi & Akboy, 2008), iyi oluş düzeylerinde düşme (Kochanska, Clark & Goldman, 1997; Prinzie, Stams, Dekovic, Reijntes & Belsky, 2009) yaşam doyumlarında azalma (Chappel, Suldo & Ogg, 2014) görülmektedir. Araştırma bulgularının dikkat çeken bir yönü, 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesinin açıklanmasında destekleyici aile ilişkilerinin yordama gücünün (%28.70) engelleyici aile ilişkilerine göre (%-7.10) dikkate değer bir farkla yüksek bulunmasıdır. Bu sonuçlar, çocukların pozitif aile ilişkileri ve ebeveyn davranışlarına karşı daha açık olduğu ve olumsuz yaşantılardan daha çok etkilendiklerini göstermektedir. Aile içi pozitif ilişkilerin negatif ilişkilere göre çocuk yaşam kalitesi üzerinde daha fazla etkisinin olmasının birkaç nedeni olabileceği düşünülmektedir. Bunlardan birisinin aile yaşamı ve işlevlerinin algılanmasındaki kültürel farklılıklar olduğu düşünülmektedir. Çünkü bilindiği gibi, çocukların yaşam kaliteleri/iyi oluşları coğrafi, kültürel ve bağlamsal faktörlere göre farklılaşmaktadır (Casas et al., 2013; Dinisman, Montserrat & Casas, 2012; Dinisman, Zeira, Sulimani-Aidan & Benbenishyt, 2013). Örneğin, Kağıtçıbaşı'na (2005) göre suçluluk oluşturma Türkiye'nin kültürel bağlamında olumsuz algılanmazken; batı kültürlerinde olumsuz algılanmaktadır. Bu kapsamda yapılan önemli çalışmalardan birisinde (Kağıtçıbaşı, 2007), Türk kültüründe ve benzeri diğer toplulukçu kültürlerde ebeveyn disiplini ve sıcaklığının birbirinin karşısında değil, birbirini tamamlayan boyutlar olarak algılandığını ileri sürülmüştür. Batı toplumlarında aşırı korumaya dayalı anababa tutumları olumsuz algılanırken ve çocuklar üzerindeki etkileri olumsuz olurken, Türkiye'de genel olarak korumaya dayalı bir ebeveyn tutumu algılanmakta ve bu nedenle çocuklar üzerinde de olumsuz sonuçlara yol açmamaktadır. Sümer vd. (2009) 4. ve 5. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da, çocukların ebeveynlerinin bildirdiklerinden daha düşük düzeyde psikolojik kontrol algıladıkları görülmüştür. Kısacası uluslararası alan yazında olumsuz ebeveyn davranışı olarak görülen suçluluk oluşturma, psikolojik kontrol gibi ebeveyn tutumları, Türk kültüründe çocuklar üzerinde aynı olumsuz etkiyi

oluşturmamaktadır. Bu gibi ebeveyn davranışlarının çocuklar tarafından özerkliklerini engelleyen yaşantılar olarak görülmediği, ebeveynlerinin kendilerini sevdiğikleri gibi kızabileceklarini, engelleyebileceklerini ve bunları kendilerini korumak için yaptıklarını düşündükleri, bu iletişim örüntülerini ilişkilerinin doğal bir parçası olarak algıladıkları düşünülmektedir. Kandemirci (2018) tarafından 4. sınıf öğrencileriyle yapılan çalışmada da, öğrencilerin öğretmenlerinin kendilerini herhangi bir nedenle engellemelerini, özerkliklerinin engellendiği biçiminde değil, öğretmenlerinin kendilerini sevdiğikleri biçiminde yorumladıkları görülmüştür. Bu kapsamda elde edilen bu bulgunun Türkiye'de çocuk ve aile ilişkileri açısından önemli bir katkı sağladığı ve çocukların ebeveyn davranışlarını nasıl yorumladıkları konusunda daha çok araştırmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Bir başka açıdan ise bu bulgu, çocukların genel olarak yaşam kalitesi düzeylerinin yüksek bulunması (.78) ile açıklanabilir. Lyubomirsky, King ve Diener'e göre (2005), mutlu insanlar karşılaştıkları olumsuz olayların pozitif yanlarını görmeye meyillidirler. Benzer şekilde Hefferon ve Boniwell'de (2014) olumlu duyguların bireylerin bakış açısını genişlettiğini ve olumsuz duyguların etkilerini azalttığını belirtmişlerdir. Çocukların genel olarak yaşamından memnun olmaları, onların olumsuz ebeveyn davranışlarını daha az önemsemeleri ile birlikte pozitif duygu ve yaşantılara karşı da daha açık ve seçici hale getirmiş olabilir. Araştırmada, Türkiye'de yaşayan 9-11 yaş arası çocukların sosyo-demografik özellikleriyle (cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı) ile yaşam kaliteleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Alanyazın da, demografik değişkenlerle yaşam kalitesi/iyi oluş arasında ilişki olduğunu tespit eden çalışmalar olsa da (örn. Bradshaw et al., 2011; Casas et al., 2013; Klocke et al., 2014), genel olarak demografik değişkenlerin hem yetişkinlerde (örn. Diener, Eunkook, Lucas & Smith, 1999; Myers & Diener 1995), hem de çocuk ve ergen grupları arasında (örn. Casas 2011; Berman et al., 2016; Gilman & Huebner 2006) anlamlı bir ilişki göstermediği bulunmuştur. Demografik değişkenler ile yaşam kalitesi/iyi oluş arasında ilişki bulunan araştırmalarda, bulunan ilişkinin yaşam kalitesi/iyi oluş varyansının çok az bir kısmını açıkladığı görülmüştür (Bradshaw et al., 2011; Dinisman ve Ben-Arieh, 2016; Rees et al., 2009). Sonuç olarak, demografik değişkenlerin, çok büyük ve heterojen gruplar üzerinde incelendiğinde de, çocukların yaşam kalitesi/iyi oluş düzeyleriyle zayıf bir ilişkisinin olduğu ve Türkiye'de yaşayan çocukların yaşam kalitesini anlamaya ve açıklamaya çalışan bu araştırmada da incelenen demografik özelliklerin anlamlı bir katkı sağlamadığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda cinsiyet değişkeni ile çocukların yaşam kalitesi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Alanyazında bu bulguyu destekler nitelikte çalışmalar olmakla birlikte (Örn. Berman et al., 2016; Huebner, Seligson, Valois & Suldo, 2006; Karatzias et al., 2006; Migliorini et al., 2018; Uusitalo-Malmivaara, 2012, Uusitalo- Malmivaara & Lehto, 2013); yaşam kalitesi düzeyinin cinsiyete göre anlamlı farklılıklar gösterdiği çalışmalar da bulunmaktadır (Örn. Bradshaw et al., 2011; Casas et al., 2013; Demiriz & Ulutaş, 2016; Rees et al., 2009). Bu araştırmalarda, yaşam kalitesi düzeyinin hangi cinsiyetin lehine olduğu konusunda ortak bir sonuca ulaşılamamıştır. Genel olarak kızların okul ve kişilerarası ilişkiler konusunda (Bradshaw et al., 2011; Casas et al., 2013; Çivitci, 2009), erkeklerin de benlik imajı, özgüven ve görünüm açısından yaşam kalitesi düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (Rees et al., 2010; The Children's Society 2014). Bu araştırmada Türkiye de yaşayan 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesi düzeylerinde cinsiyetin, diğer ülkelerde yapılan araştırma sonuçlarıyla paralel olarak, belirleyici bir faktör olmadığı görülmüştür. Araştırma sonucunda yaş değişkeni ile çocukların yaşam kalitesi arasında anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür. Yaş değişkeni ile çocuklarının yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışmada, aynı gelişim dönemi içerisinde bulunan çocukların yaşam kalitesi düzeylerinde farklılaşma olmadığı, fakat yaş ilerledikçe yaşam kalitesinin düştüğü, çocukların yaşam kalitesinin ergenlerden yüksek olduğu bulunmuştur (Berman et al., 2016; Casas, 2011; Cavallo et al., 2006; Klocke et al., 2014; Rees et al., 2010). Bu araştırmada da aynı gelişim dönemindeki çocukların yaşam kaliteleri incelendiği için benzer sonuçlara ulaşıldığı düşünülmektedir. Daha sonra yapılacak çalışmalarda farklı gelişim dönemlerindeki çocukların yaşam kalitelerinin karşılaştırılmasıyla anlamlı bulgular elde edilebilir.

Araştırma sonucunda kardeş sayısı ile çocukların yaşam kalitesi arasında anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür. Alanyazında kardeş sayısı ile orta çocukluk dönemindeki çocukların yaşam kalitesi/iyi oluşları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır. Ergenlik ve okul öncesi dönemlerine

ait yapılan çalışmalarda da farklı sonuçlar elde edilmiştir. Çivitci'nin (2009) 11-15 yaş arasındaki 345 ergenin genel ve farklı alanlardaki (arkadaş, okul, aile, yaşanan çevre ve benlik) yaşam doyumlarını incelediği araştırmasında, kardeş sayısı bakımından; tek çocuk veya bir kardeşe sahip olan ergenlerin aile doyumu dört veya daha fazla kardeşe sahip olan ergenlerden daha yüksek bulunmuştur. Demiriz ve Ulutaş (2016) okul öncesi dönemdeki çocukların değerlendirmelerine göre, iki kardeşi olan çocuklar daha mutlu, anne ve öğretmenlerinin değerlendirmelerine göre kardeşi olmayan çocuklar daha mutlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kardeşlik çatışma ve rekabet duygularının yanı sıra sıcaklık, iletişim ve arkadaşlığın da yoğun olarak yaşandığı (Deater-Deckard, Dunn & Lussier, 2002), aynı zamanda sosyal ortaklar, rol modelleri olarak da birbirlerinin gelişimleri üzerinde doğrudan etkileri olan bir ilişki biçimidir (McHale, Kim & Whiteman, 2006; cite in McHale, Updegraff & Whiteman, 2012). Bu açıdan kardeşlerin birbirlerinin yaşam kalitesi üzerinde etkisinin olacağı düşünülebilir. Ancak örneklem grubunun özellikleri incelendiğinde, çocukların yarısından fazlasının bir kardeşe sahip olduğu (%61.70), diğer büyük çoğunluğunun da tek çocuk olduğu (%22.30) ve örneklem grubunun %84.00'lük bölümünün bir kardeşe sahip olduğu ve tek çocuk olduğu görülmektedir. Araştırma örnekleminin kardeş sayısı bakımından çok az farklılaşması, yaşam kalitesi ile kardeş sayısı arasında anlamlı bir farklılığın bulunmamasına sebep olmuş olabilir. Ayrıca bu sonuç demografik değişkenlerin yaşam kalitesini açıklamada çok sınırlı bir katkı sağlamasıyla ilgili olabilir.

Sınırlılıklar

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlardan birisi, araştırmanın örnekleminin araştırma amacı doğrultusunda, sürekli tedavi gerektiren bir hastalığı olmayan, anne-babası birarada olan, orta sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda okuyan çocuklardan oluşmasıdır. Ayrıca verilerin çocuklardan güvenilir bir biçimde toplanabilmesi için de alt sosyo-ekonomik düzeydeki okullar örnekleme dahil edilmemiştir. Araştırma korelasyonel bir çalışma olduğundan, analizler sonucu ulaşılan bulguların nedensellik değil ilişkisellik çerçevesinde değerlendirilmesi araştırmanın bir diğer sınırlılığı kabul edilebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, çocuk bildirimlerine dayanarak yürütülen bu çalışmada, örneklem grubunda yer alan 9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitelerinin cinsiyet, yaş ve kardeş sayısı değişkenleri ile ilişkili olmadığı, ancak aile ilişkilerinin (destekleyici ve engelleyici aile ilişkileri) çocukların yaşam kalitesinin önemli bir varyansını açıkladığı (%35.80) bulunmuştur. Bu araştırma Türkiye'de orta çocukluk dönemindeki çocukların yaşam kalitesinin aile işlevleri ile bir arada değerlendirildiği ilk çalışmalardan biridir. Alanyazında aile işlevselliğinin çocuklar üzerindeki etkilerini değerlendiren; ilgi, özerklik ve kontrolün birlikte olduğu durumlarda çocuk üzerindeki etkinin olumlu olacağına (Kağıtçıbaşı, 2005, 2007) ilişkin sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu sebeple gelecek çalışmalarda Türkiye'de aile işlevlerinin, çocuk yetiştirme tarzlarının ve çocuk yaşam kalitesinin incelendiği özellikle nitel araştırmalara ve orta çocukluk dönemine dair daha çok veriye ihtiyaç bulunmaktadır. Destekleyici aile ilişkilerinin (%28) engelleyici aile ilişkilerine göre (%-7.00) daha yüksek bir oranda yordama gücüne sahip olması ise, aile işlevlerindeki kültürel farklılıklar, anne baba çocuk ilişkileri, pozitif ilişkilerin önemi ve örneklem grubunun özellikleri ile açıklanmıştır. Yapılacak yeni araştırmalar bulguların yorumlanmasına katkı sağlayacaktır. İleride yapılacak araştırmalarda farklı sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocukların yaşam kalitesi düzeyleri ve aile ilişkileri incelenebilir. Ayrıca farklı sayıda kardeşlere sahip çocukların yaşam kalitelerinin incelenmesi ve kardeş sayısının yanında çocukların kardeşleri ile kurdukları ilişki biçimlerinin yaşam kaliteleri üzerinde etki gücünün araştırılması önerilmektedir. Türkiye'de aile içi ilişkiler söz konusu olduğunda annane/babaanne ve dedeler de önemli bir yer tutmaktadır. Buna rağmen bu kapsamda yapılmış bir tane araştırmaya (Salman-Engin, Sümer, Sağel & McHale, 2018) rastlanmıştır. İleride yapılacak araştırmalarda çocukların yaşam kalitesi düzeyinde aile etkisi araştırılırken, geniş aile perspektifinden bakmak Türkiye'nin kültürel özellikleri açısından yararlı olabilir.

Bilgilendirme

Bu araştırma, '9-11 yaş arası çocukların yaşam kalitesinin aile işlevselliği ve sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi' başlığını taşıyan yüksek lisans tez çalışmasının (2018) özeti niteliğindedir.

References

- Baytekin, M. (2017). *Quality of life in children diagnosed with cancer: child and parent reports*. Unpublished master's thesis, Trakya University, Edirne.
- Ben-Arieh, A. (2008). The child indicators movement: past, present and future. *Child Indicators Research*, 1, 3–16.
- Berman, A. H., Liu, B., Ullman, S., Jadback, I., & Engstrom, K. (2016). Children's quality of life based on the KIDSCREEN-27: Child self-report, parent ratings and child-parent agreement in a Swedish random population sample. *PLoS One*, 11(3).
- Bradshaw, J., Keung, A., Rees, G., & Goswami, H. (2011). Children's subjective well-being: International comparative perspectives. *Children and Youth Services Review*, 33(4), 548–556.
- Brinkerhoff, M.B., Fredel, K.A., & Frideres, J.S. (1997). Basic minimum needs, quality of life and selected correlates: Explorations in villages in Northern India. *Social Indicators Research*, 42, 248- 281.
- Casas, F. (2011). Subjective social indicators and child and adolescent well-being. *Child Indicators Research*, 4(4), 555-575.
- Casas, F., Bello, A., Gonzalez, M., & Aligue, M. (2013). Children's subjective well-being measured using a composite index: What impacts Spanish first-year secondary education students' subjective well-being? *Child Indicators Research*, 6(3), 433-460.
- Cavallo, F., Zambon, A., Borraccino, A., Sieberer, UR., Torsheim, T., & Lemma, P. (2006). Girls growing through adolescence have a higher risk of poor health. *Quality Life Res.*, 15, 1577-1585.
- Chappel, A.M., Suldo, S.M., & Ogg, J.A. (2014). Associations between adolescents' family stressors and life satisfaction. *Journal of Child and Family Studies*, 23, 76-84.
- Chen, J.L., & Kennedy, C. (2004). Family functioning, parenting style, and Chinese children's weight status. *Journal of Family Nursing*, 10, 262- 279.
- Cook, W.L. (2000). Understanding attachment security in family context. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 285-294.
- Cook, W.L. (2001). Interpersonal influence in family systems: A social relations analysis. *Child Development*, 72, 1179-1197.
- Coyl-Shepherd, D., & Newland, L.A. (2013). Mother's and father's couple and family contextual influences, parent involvement, and school-age child attachment. *Early Child Development and Care*, 183, 553- 569.
- Crawford, N. A., Schrock, M., & Woodruff-Borden, J. (2011). Child internalizing symptoms: Contributions of child temperament, maternal negative affect, and family functioning. *Child Psychiatry and Human Development*, 42(1), 53–64.
- Cummings, E.M., & Davies, P.T. (2002). Effects of marital conflict on children: Recent advances and emerging themes in process-oriented research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 43, 31-63.
- Çivitci, A. (2009). Life satisfaction in primary school students: The role of some personal and familial factors. *Uludağ University Journal of Faculty of Education*, 22 (1), 29-52.
- Demiriz, S., & Ulutaş, İ. (2016). How Happy are Children? Determining Happiness according to Some Variables. *Adnan Menderes University Journal of Faculty of Education*, 7 (1), 16-24.

- Demirtaş Zorbaz, S., & Korkut Owen, F., (2013). Developing Family Relationship Scale for Children. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(39), 58-67.
- Diener, E., & Suh, E. (1997). Measuring quality of life: Economic, social, and subjective indicator. *Social Indicators Research*, 49, 189–216.
- Diener, E., Eunkook, MS., Lucas, RE., & Smith, HL. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276-302.
- Dinisman, T., Montserrat, C., & Casas, F. (2012). The subjective well-being of Spanish adolescents according to different living arrangements. *Children and Youth Services Review*, 34(12), 2374-2380.
- Dinisman, T., Zeira, Z., Sulimani-Aidan, Y., & Benbenishty, R. (2013). The subjective well-being of young people aging out of care. *Children and Youth Services Review*, 35, 1705- 1711.
- Dinisman, T., & Ben-Arieh, A. (2016). The characteristics of children's subjective wellbeing. *Social Indicators Research*, 126, 555–569.
- Dinisman, T., Andresen, S., Montserrat, C., Strózik, D., & Strózik, T. (2017). Family structure and family relationship from the child well-being perspective: Findings from comparative analysis. *Children and Youth Services Review*, 80, 105–115.
- Drotar, D., & Bonner, M. S. (2009). Influences on adherence to pediatric asthma treatment: A review of correlates and predictors. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 30, 574–582.
- Düken, M.E. (2018). *The effect on the quality of life the child and the parent of family function of children with organ transplantation*. Unpublished master's thesis, İnönü University, Malatya.
- Eser, E., Yüksel, H., Baydur, H., Erhart, M., Saatli, G., Cengiz Özyurt, B., Özcan, C., & Sieberer, U. R. (2008). The Psychometric Properties of the New Turkish Generic Health-Related Quality of Life Questionnaire for Children (Kid-KINDL). *Turkish Journal of Psychiatry*, 19 (4), 409-417.
- Evcir Kiraz, E.D., Akar Vural, R., Yılmaz Özelçi, S., Vural, T., & Ergin, F. (2013). Assessment of the quality of life for school children in context of social class reality: descriptive study in Aydın. *International Journal of Human Sciences*, 1(10), 1379-1400.
- Gilman, R., & Huebner, E. (2006). Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35, 311-319.
- Goswami, H. (2012). Social relationships and children's subjective well-being. *Social Indicators Research*, 107, 575-588.
- Halle, T., Forry, N., Hair, E., Perper, K., Wandner, L., Wessel, J., & Vick, J. (2009). *Disparities in Early Learning and Development: Lessons from the Early Childhood Longitudinal Study – Birth Cohort (ECLS-B)*. Washington, DC: Child Trends.
- Haskett, M.E., & Willoughby, M. (2007). Paths to child social adjustment: parenting quality and children's processing of social information. *Child: Care, Health and Development*, 33(1), 67-77.
- Hefferon, K., & Boniwell, I. (2014). *Positive psychology: theory, research and applications*. (Çev. Doğan, T.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Higginson, I.J., Carr, A.J. & Robinson, P.G. (2003). *Quality of life*. London: GBR:BMJ Publishing Group.
- Hoşcan, S. (2010). *Investigation of the mediating effect of parental attitude in the relationship between the perception of marital conflict and quality of life of 9-12 year old children*. Unpublished master's thesis. İstanbul University, İstanbul.
- Hubner, E. S. (2004). Research on assessment of life satisfaction of children and adolescents. *Social Indicators Research*, 66, 3–33.
- Huebner, E.S., Seligson, J.L., Valois, R.F., & Suldo, S.M. (2006). A review of the brief multidimensional student's life satisfaction scale. *Social Indicators Research*, 79(3), 477-484.

- Joronen, K., & Kurki, A. (2005). Familial contribution to adolescent subjective well-being. *International Journal of Nursing Practice*, 11(3), 125-133.
- Kağıtçıbaşı, C. (2005). Autonomy and relatedness in cultural context: Implications for self and family. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 36(4), 403-422.
- Kağıtçıbaşı, C. (2007). *Family, self and human development across cultures: Theory and Application*. Lawrence Erlbaum.
- Kandemirci, D. (2018). Examining the effectiveness of a teacher training program on autonomy support. Doctoral thesis, Ege University, İzmir.
- Karatzias, A., Chouliara, Z., Power, K., & Vivien, S. (2006). Predicting general well-being from self-esteem and affectivity: An exploratory study with Scottish adolescents. *Quality of Life Research*, 15, 1143-1151.
- King, M. F., Renó, V. F., & Novo, E. M. (2014). The concept, dimensions and methods of assessment of human well-being within a socioecological context: A literature review. *Social Indicators Research*, 116, 681-698.
- Klocke, A., Clair, A., & Bradshaw, J. (2014). International variation in child subjective well-being. *Child Indicators Research*, 7, 1-20.
- Knopp, K., Rhoades, G. K., Allen, E. S., Parsons, A., Ritchie, L. L., Markman, H. J., & Stanley, S. M. (2017). Within- and between-family associations of marital functioning and child well-being. *Journal of Marriage and Family*, 79(2), 451-461.
- Kochanska, G., Clark, L., & Goldman, M. (1997). Implications of mothers' personality for parenting and their young children's developmental outcomes. *Journal of Personality*, 65, 389-420.
- Kosher, H., & Ben-Arieh, A. (2017). What children think about their rights and their well-being: A cross-national comparison. *American Journal of Orthopsychiatry*, 87(3), 256-273.
- Kutsar, D., Soo, K., Strozik, T., Strozik, D., Grigoraş, B., & Baltatescu, S. (2019). Does the realisation of children's rights determine good life in 8-year-olds' perspective? A Comparison of Eight European Countries. *Child Indicators Research*, 12, 161-183.
- Laursen, B., Wilder, D., Noack, P., & Williams, V. (2002). Adolescent perceptions of reciprocity, authority, and closeness in relationship with mothers, fathers, and friends. *International Journal of Behavioral Development*, 24, 461-471.
- Lawler, M.J., Newland, L.A., Giger, J.T., Roh, S., & Brockevelt, B.L. (2017). Ecological, relationship-based model of children's subjective well-being: Perspectives of 10-year-old children in the United States and 10 other countries. *Child Ind Res.*, 10, 1-18.
- Lee, N. (2005). *Childhood and society growing up in an age of uncertainty*. Maidenhead: Open University Press.
- Lee, P.H., Chang, L.I., & Sieberer, U. (2008). Psychometric evaluation of the Taiwanese version of the Kiddo-KINDL generic children's health-related quality of life instrument. *Qua Life Res.*, 17(4), 603-611.
- Leeman, J., Crandell, J.L., Lee, A., Bai, J., Sandelowski, M., & Knafel, K. (2016). Family functioning and the well-being of children with chronic conditions: a meta-analysis. *Research in Nursing and Health*, 39, 229-243.
- Leve, L. D., Kim, H. K., & Pears, K.C. (2005). Childhood temperament and family environment as predictors of internalizing and externalizing trajectories from ages 5 to 17. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 33, 505- 520.
- Lewandowski, A. S., Palermo, T. M., Stinson, J., Handley, S., & Chambers, C. T. (2010). Systematic review of family functioning in families of children and adolescents with chronic pain. *Journal of Pain*, 11, 1027-1038.

- Lyubomirsky, S., King, L. & Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 6, 803–855
- Matza, L. S., Swensend, A. R., Flood, E. M., Secnik, K., & Leidy, N. K. (2004). Assessment of health-related quality of life in children: Review of conceptual, methodological, and regulatory issues. *Value in Health*, 7, 79–92.
- McCall, S. (1975). Quality of life. *Social Indicators Research*, 2(2), 229-248.
- McHale, S. M., Updegraff, K. A., & Whiteman, S. K. (2012). Sibling relationships and influences in childhood and adolescence. *Journal of Marriage and Family*, 74, 913–930.
- Migliorini, L., Rania, N., & Cardinali, P. (2015). The scaffolding function of family routines and rituals during the preschool age of children [in Italian]. *Psicologia Clinica dello Sviluppo*, 1, 155–164.
- Migliorini, L., Rania, N., & Tassara, T. (2016). An ecological perspective on early years workforce competences in Italian ECEC settings. *Early Years*, 36(2), 165–178.
- Migliorini, L., Tassara, T., & Rania, N. (2018). A study of subjective well-being and life satisfaction in Italy: How are children doing at 8 years of age? *Child Indicators Research*, 1-21. <https://doi.org/10.1007/s12187-017-9514-3>.
- Miller, I.W., Ryan, C.E., Keitner, G.I., Bishop, D.S. ve Epstein, N.B. (2000). The McMaster approach to families: Theory, assesment, treatment and research. *Journal of Family Therapy*, 22 (2), 168 – 189.
- Miray Topçu, E. (2017). *The relationship between children's quality of life and parents' communication skills who have attention deficit-hyperactivity disorder*. Unpublished master's thesis, Ege University, İzmir.
- Moore, K. A., Lippman, L., & Brown, B. (2004). Indicators of child well-being: The promise for positive youth development. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 591 (1), 125–145.
- Moustafa, Z. (2012). *Children with asthma attack and general remission quality of life scales comparison and life variables affecting the quality of investigation*. Doctoral thesis, Ege University, İzmir.
- Myers, D. G., & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6, 10-19.
- Navarro, D., Montserrat, C., Malo, S., González, M., Casas, F., & Crous, G. (2017). Subjective well-being: what do adolescents say? *Child & Family Social Work*, 22(1), 175–184.
- Nemli, N. (2015). *Turkish adaptation of quality of life questionnaire (HEAR-QL) for children with hearing loss and the assesment of the effects of hearing loss on quality of life among children aged 7-12*. Unpublished master's thesis, Gazi University, Ankara.
- Newland, L. A., Giger, J. T., Lawler, M. J., Carr, E. R., Dykstra, E. A., & Roh, S. (2014). Subjective well-being for children in a rural community. *Journal of Social Service Research*, 40(5), 642–661.
- Oriol, X., Torres, J., Miranda, R., Bilbao, M., & Ortúzar, H. (2017). Comparing family, friends and satisfaction with school experience as predictors of SWB in children who have and have not made the transition to middle school in different countries. *Child. Youth Serv. Rev.*, 80, 149–156.
- Özyurt, Dinsever, Akpınar, Özcan, Şal ve Öztürk (2017). The effect of therapeutic horseback riding for children diagnosed with autism spectrum disorder on autistic symptoms and the quality of life. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 18(6):630-636.
- Öztürk, Ö. (2010). *Assessment of life quality in the children with pervasive developmental disorders, investigation of the factors affecting life quality by comparison with control group*. Doctoral thesis, Ege University, İzmir.
- Peleg-Popko, O., & Dar, R. (2001). Marital quality, family patterns, and children's fears and social anxiety. *Contemporary Family Therapy*, 23(4), 465-487.
- Postman, N. (1995). *The Disappearance of Childhood*. (Trans. K. İnal.). Ankara: İmge Kitabevi, Turkey.

- Prinzle, P., Onghena, P., Hellinckx, W., Grietens, H., Ghesquiere, P., & Colpin, H. (2004). Parent and child personality characteristics as predictors of negative discipline and externalizing problem behaviour in children. *European Journal of Personality, 18* (2), 73-102.
- Prinzle, P., Onghena, P., Hellinckx, W., Grietens, H., Ghesquiere, P., & Colpin, H. (2005). Direct and indirect relationships between parental personality and externalising behaviour: The role of negative parenting. *Psychologica Belgica, 45* (2), 126- 145.
- Prinzle, P., Stams, G.J.J.M., Dekovic, M., Reijntes, A.H.A., & Belsky, J. (2009). The relations between parent's big-five personality factors and parenting: a meta-analytic review, *Journal of Personality and Social Psychology, 97*(2), 351-362.
- Qvortrup, J. (2004). Editorial: The Waiting Child. *Childhood, 11*(3), 267–273.
- Rask, K., Astedt-Kurk, P., Paavilainen, E., & Laippala, P. (2003). Adolescent subjective well-being and family dynamics. *Scandinavian Journal of Caring Sciences, 17*, 129-138.
- Ratcliffe, C., & McKernan, S.M. (2010). *Childhood poverty persistence: Facts and consequences*. Washington, DC: Urban Institute.
- Rees, G., Bradshaw, J., Goswami, H., & Keung, A. (2009). *Understanding children's wellbeing: A national survey of young people's wellbeing*. London: The Children's Society.
- Rees, G., Goswami, H., & Bradshaw, J. (2010) *Developing an index of children's subjective well-being in England*. London: The Children's Society.
- Rigg, A., & Pryor, J. (2007). Children's perceptions of families: What do they really think? *Children and Society, 21*, 17-30.
- Ross, H., Stein, N., Trabasso, T., Woody, E., & Ross, M. (2005). The quality of family relationships within and across generations. A social relations analysis. *International Journal of Behavioral Development, 29* (2), 110–119.
- Salman-Engin, S., Sümer, N., Sağel, E. and McHale, J. (2018) Coparenting in the context of "mother-father-infant" and "mother-grandmother-infant" triangular interactions in Turkey. *Journal of Child and Family Studies, 27* (4), 3085–3095.
- Sieberer, U., & Bullinger, M. (1998). Questionnaire for measuring health-related quality of life in children and adolescents, www.kindl.org.
- Sieberer, U., Devine, J., Bevans, K., Riley, A. W., Moon, J., Salsman, J. M., & Forrest, C. B. (2014). Subjective well-being measures for children were developed within the PROMIS project: Presentation of first results. *Journal of Clinical Epidemiology, 67* (2), 207–218.
- Stemmler, M., & Petersen, A.C. (2000). Reciprocity and change within the affective environment in early adolescence. *International Journal of Behavioral Development, 23* (1), 185-198.
- Sümer, N., Sayıl, M., Kazak-Berument, S., Doğruyol, B., Günaydın, G., Harma, M., Öztürk, A., Salman, S., & Selçuk, E. (2009). *The Impact of Attachment, Caregiving, and Family Dynamics on Child's Development in Infancy and Middle Childhood*. TÜBİTAK-SOBAG (Project No: 105K102), October 2005- January 2009.
- Sümer, N., Gündoğdu Aktürk, E. ve Helvacı, E. (2010). Psychological Effects of Parenting Styles and Behaviors: A Review of Studies in Turkey. *Türk Psikoloji Yazıları, 13* (25), 42-59.
- Testa, M.A., & Simonson, D.C. (1996). Assessment of quality of life outcomes. *The New England Journal of Medicine, (334)*, 835-840.
- The Children's Society. (2012). *Promoting positive well-being for children. A report for decision-makers in parliament, central government and local areas*. London: The Children's Society.
- The Children's Society. (2014). *The good childhood report*. London: The Children's Society.

- Türk, A. (2002). *The quality of life in patients with pediatric epilepsy, investigation of the correlation between quality of life and the cognitive depression scores, epileptic data*. Doctoral thesis, Gazi University, Ankara.
- Twenge, J.M., Campbell, W.K., & Foster, C.A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: A meta-analytic review. *Journal of Marriage and Family*, 65(3), 574-583.
- UNICEF,(2005). Dünya çocuklarının durumu raporu. https://www.unicef.org/turkey/pdf/_dcd05.pdf.
- Uprichard, E (2008). Children as 'being and becomings': children, childhood and temporality. *Children and Society*, 22 (4), 303–313.
- Uusitalo-Malmivaara, L. (2012). Global and school-related happiness in Finnish school children. *Journal of Happiness Studies*, 13, 601-619.
- Uusitalo-Malmivaara, L., & Lehto, E. (2013). Social factors explaining children's subjective happiness and depressive symptoms. *Social Indicators Research*, 111, 603-615.
- Üneri, Ö., & Çakın-Memik, N. (2007). Concept of quality of life in children and review inventories about quality of life. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14 (1), 48-56
- Wallander, J. L., & Koot, H. M. (2016). Quality of life in children: A critical examination of concepts, approaches, issues, and future directions. *Clinical Psychology Review*, 45, 131–143.